

Mlaš tednik

kulturno - politično glasilo

KOROŠKI

svetovnih in domačih dogodkov

Najlepše pletenine

SO PRI

Grüner-ju

Celovec - Klagenfurt, Burggasse

6. leto - številka 44

V Celovcu, dne 4. novembra 1954

Cena 1 šiling

Nova pot

Leta 1918. je dobila Srednja Evropa novo obliko. Nakopičeno stremljenje malih evropskih narodov po politični samostojnosti je našlo v novonastalih narodnih državah nove možnosti razvoja.

Po vsej Srednji Evropi pa so narodi tako zelo povezani med seboj, da nikjer ni mogoče potegniti točne meje, in tako je tedaj ostalo 40 milijonov pripadnikov raznih narodnosti v tujih državah. Mirovne pogodbe so posameznim narodnim manjšinam zagotavljale posebne pravice. Zapisane so bile človečanske pravice in listine so nosile podpise evropskih in izvenevropskih politikov, ki so mogoče v teoriji dobro mislili, dejanskega položaja pa niso poznali. Te mirovne pogodbe so dovoljevale manjšinam tudi pritožbo na Društvo narodov. Dejansko so se manjšine te poti tudi posluževale, saj so tudi zastopniki koroških Slovencev v dveh slučajih vložili pritožbe pri Društvu narodov v Ženevi.

Dejstvo, da so pri Društvu narodov prišlo do besede samo države, nikdar pa narodne manjšine same, je manjšine prisililo, da so se organizirale in da so na svojih manjšinskih kongresih stopale pred svetovno javnost. Seve so bile manjšine, ki so imele za svojim hrbtom močne matične države, razmerno dobro zaščitene.

Kake važnosti je bilo v Evropi ravno narodnostno vprašanje, nam najbolj izpričuje dejstvo, da so Nemci ravno v tem vprašanju izzvali drugo svetovno vojno, ki se je dejansko pričela oktobra 1938 z razbitjem češkoslovaške države in je bil napad na Poljsko 1. septembra 1939 le nadaljevanje vojnih dejanj iz istih nagibov. Nemci so prehodno uspeli osvoboditi milijone svojih rojakov, zaslužili so pa še veliko večje milijone drugih narodnosti.

Ko se je leta 1945. zrušila „tisočletna Nemčija“, so stopila v Evropi ista narodnostna vprašanja v ospredje. Najhujši boj smo doživeli v zadevi Južnega Tirola in Primorske. Mirovna pogodba med zaveznički in Italijo je rodila Svobodno tržaško ozemlje, priključila Istro k Jugoslaviji ter dodelila zopet Južni Tirol Italiji.

V mirovni pogodbi z Italijo so bile Nemcem v Južnem Tirolu zopet zagotovljene človečanske in narodnostne pravice. Pogodba celo pravi, da mora Južna Tirolska v narodnostnem pogledu obdržati isto lice, da naj dobijo Nemci pokrajinsko samoupravo itd. Vsa ta zagotovila so ostala več ali manj na papirju vseh osem let od 1946 do 1954. Ze zadnjič smo omenili, da vse zapisane pravice ne zadostujejo, če ni v pogodbi sami poskrbljeno jamstvo za izvajanje.

Zdi se nam, da je v rešitvi tržaškega vprašanja, kakor je bila objavljena v dogovoru med Ameriko, Veliko Britanijo, Jugoslavijo in Italijo, započeta nova pot v reševanju narodnostnih vprašanj ob državni meji. Imenovani dogovor predvideva dvostransko komisijo, ki bo čuvala nad izvajanjem pogodbe. Bo to mešana komisija, v kateri bosta zastopani tako Jugoslavija kakor tudi Italija. Zdi se nam, da je storjen velik korak naprej in ne nazaj. Do sedaj še nismo poznali načina, da bi dve državi druga drugi priznavali pravico kontrole, ki sega preko državne meje. Narodni manjšini bo tako dana možnost neposredne pritožbe pri imenovani komisiji in ta bo imela možnost in dolžnost, da na mestu ugotovi krivice in skrbi za njihove odstranitve. Nismo le mnenja, da bo tak postopek koristil le manjšini, ki je najhujše prizadeta. Mislimo, da bo v korist obeh državama, ker bo tako sproti odstranjeval povode, ki se kopičijo in povzročajo napetost med obeh državama. Na obeh državah leži torej tudi velika moralna dolžnost, da bosta storili sami že vse, da bodo postale pritož-

23 milijard šilingov za budžet 1955

Finančni minister dr. Kamitz je pretekli teden predložil parlamentu proračun za l. 1955. Iz podajanj je razvidno, da je novi proračun nekoliko višji kot dosedanji, kar je finančni minister razložil kot posledico ugodnega razvoja avstrijskega gospodarstva, nikakor pa to ne kaže na nevarnost inflacije. Povišanje budžeta je bilo možno zaradi povečanja dohodkov, ki so posledica povečane produkcije in izboljšane prodaje, pri tem pa niso povišali nobenih javnih dajatev ali pristojbin.

Visoki so izdatki za plače nastavljenecem. Za kulturni proračun je predvidenih 150 milijonov, za socialno oskrbo 4 milijarde,

čez eno milijardo za gradnjo cest in 5,8 milijard za železnice.

Naslednje dni je sledila v parlamentu debata, h kateri so se javili govorniki štirih v parlamentu zastopanih skupin. Za komuniste je govoril poslanec Honner, ki je zanikal dvig avstrijskega gospodarstva. Stališče socialistov je pojasnil poslanec Koref in za ljudsko stranko poslanec Prinke. Oba sta skušala za svojo stranko dokazati, da je ugoden razvoj gospodarstva zasluža njunih strank. In v imenu VdU je izjavil poslanec Kraus, da sedanje stanje še ni končna rešitev gospodarskega razvoja. K debati so se javili potem tudi drugi poslanci.

Potek volitev v Ameriki

Za zaključek volilnega boja sta govorila še voditelj republikancev predsednik Eisenhower in predsednik demokratov Stevenson.

Eisenhower je nastopil v televiziji skupaj s svojo ženo in je opozarjal vse tiste, ki se še niso mogli odločiti, da nevolivci lahko pripomorejo s svojim zadržanjem manjšini do oblasti.

Stevenson je pa poudaril, da si republikanci s svojo dosedanjo politiko niso pridobili zaupanja ljudstva. Demokratiški kongres bo gotovo dosegel večje uspehe v notranji in zunanji politiki.

Ze iz začetka volitev je bilo sklepati, da bo udeležba večja, kot je bila pri zadnjih

volitvah za predsednika, in to kljub neugodnemu vremenu.

Volili so poslance za parlament, senatorje in guvernerje.

V parlamentu so dobili demokrati večino z 231 sedeži, — do sedaj 212 — republikanci pa jih imajo le še 204 — do sedaj 218.

V senatu imajo po zadnjih poročilih republikanci pičlo večino z 48 zastopniki, demokrati so dobili enega manj tj. 47, eden je neodvisen.

Pri glasovih za guvernerje so napredovali demokrati in so v nekaterih državah, ki so veljale kot republikanska domena, dobili večino njihovi kandidati.

Nove pogodbe z Jugoslavijo

Avstrijski poslanik v Jugoslaviji dr. Wodak in državni svetnik v jugoslovanskem državnem tajništvu profesor Bartos sta podpisala 2. novembra t. l. v Beogradu pogodbo, ki zopet vzpostavlja nekaj tovarniških in trgovskih pravic.

Po podpisu je izjavil državni svetnik profesor Bartos, da je to začetek pogajanj in

da bodo sledile še druge pogodbe, ki bodo pripomogle do zblizanja med obema sosedoma.

Pogajanja bodo nadaljevali na Dunaju, kamor je prišla jugoslovanska komisija 9. novembra t. l. Med drugim bodo razpravljali tudi o izboljšanju avtobusnega prometa med obema deželama.

Perzija brez prestolonaslednika

Perzija, ki je že dalj časa v središču svetovne javnosti, zadnje dni zaradi čistek v armadi in usmrtitve številnih častnikov, ki so imeli zveze s Tudehovo stranko, je spet na prvih straneh v svetovnem časopisju.

Prestolonaslednik princ Ali Reza je strmoglavil z letalom in se smrtno ponesrečil. Je to brat sedanjega šaha in njegov postavljen

ni naslednik. Bil je na poti k svojemu bratu, ki bo te dni slavil svoj rojstni dan, in ga je dohitela smrt.

Ponesrečeni princ je bil edini naslednik šahov, ker ta nima nobenega sina. Iz šahovega prvega zakona z egiptovsko princesinjo izhaja samo ena hčerka, ki po perzijskih zakonih nima pravice nasledstva. Tudi šahovi polbratje, ki še žive, nimajo pravice prevzeti vladarske časti.

be redke, da se bodo nedostatki zares tudi odstranili in ne le prikrivali in da bo tako ravno na meji nastajalo novo vzdušje, ki naj pripravlja pot v novo Evropo.

Da bomo stvar mogoče bolj razumeli, naj navedemo nekaj primerov iz naših domačih prilik. Ker vemo, da predvideva državna pogodba tudi za Avstrijo jasna določila glede koroških Slovencev, mislimo, da ni izključeno, da bomo tudi na Koroškem dobili podobno komisijo, kakor so jo mednarodni dogovori določili za obe conii nekdanjega Svobodnega tržaškega ozemlja.

Recimo, da si taka mešana komisija ogleda pri nas naše šolske prilike. Ugotoviti bi morala pri tem, da cela vrsta učiteljev na dvojezičnih šolah nima ne izpita in ne znanja drugega deželnega jezika, da pa je vrsta usposobljenih učiteljev nezaposlenih. Komisija bi morala n. pr. ugotoviti, da niti na dvojezičnih šolah ni dvojezičnih napisov. Komisija bi morala ugotoviti, da Slovenci pri šolski oblasti sploh niso zastopani. Komisija bi morala ugotoviti, da Slovencev na slovensko vlogo ne dobi odgovora,

da ga niti na nemško vlogo ne dobi. Mnenja smo, da bi taka komisija imela kar dosti opraviti. Smo pa tudi mnenja, da bi bilo v državnem in deželnem pogledu in interesu bolj važno, da bi tako komisijo napravili „brezposelno“, ker bi vse te stvari lahko medsebojno uredili vsakemu in vsem v skupno korist.

Pred leti je Narodni svet koroških Slovencev predložil deželni in zvezni vladi načrt za ustanovitev Narodnostne komisije in Narodnostnega urada. Komisija, tako smo tedaj predlagali, naj bi bila sestavljena iz zastopnikov Nemcev in Slovencev z nalogo, da pripravi in določi vse, kar pospešuje sožitje obeh narodov. Narodnostni urad pa ima nalogo, da vse to tudi izvede. Zdi se nam, da je v bistvu ista misel, kakor je sedaj na mednarodni ravni izvedena v Trstu. Ko smo pokojnemu zveznemu predsedniku dr. Rennerju tolmačili svoj predlog, tedaj je tudi on bil mnenja, da bi utegnila ta pot ublažiti marsikatero nasprotje. Naša pismena vloga deželni in zvezni vladi pa je po Rennerjevi smrti ostala v „predalu.“

K R A T K E V E S T I

Avstrijske državne železnice so imele v zadnjem računskem letu 1.113 milijonov šilingov deficita, to je za 182 milijonov več kot leto poprej, kot je poročal finančni minister Kamitz na prvem jesenskem zasedanju državnega zbora.

Tujski promet je zvišal dohodke Avstrije v letošnji sezoni za dve milijardi šilingov. Od 1. maja do 30. septembra je vpisanih 7.011.160 prenočevanj tujcev.

Jugoslovanska politika Kardelj in Bakarčič sta se po pettedenskem potovanju vrnila domov. Obiskala sta Norveško, Švedsko, Dansko, Nizozemsko, Belgijo, Francijo in Zapadno Nemčijo. Kardelj je bil sprejet pri predsedniku francoske vlade Mendes-Franceu, pri predsedniku nizozemske vlade Dreesu in pri nemškem podkanclerju Blücherju.

Belgijski minister za delo in socialno skrbstvo Leone Ely Trocket je prišel na uradni obisk v Jugoslavijo, kjer se bo pogajal o socialnem zavarovanju med Belgijo in Jugoslavijo.

Prejšnji teden je Radio Praga sporočil, da so v Budjeovicah obsodili na smrt 3, na daljši zapor pa 4 osebe, ki so haje napravile več atentatov na člane partije in na policiste.

Iz Turčije javljajo, da sta Finska in Turčija sklenili sporazum, po katerem pripadniki teh dveh držav za potovanje po Finski oz. Turčiji ne rabijo vizuma. Pri zaposlitvi v drugi državi pa je nabava vizuma potrebna.

Predsednik francoske vlade Mendes-France je ponudil Robertu Schumanu, ki velja za vodilno osebnost v ljudskem republikanskem gibanju, mesto francoskega poslanika v Združenih državah Amerike. Schuman je ponudbo najprej zavrnil, vendar je na ponovno prigovarjanje odklonitev preklinal in bo v enem tednu dal končni odgovor.

Francoski general Weygand je objavil odprto pismo, v katerem zavrača trditve generala de Gaulle-a o nekaterih dogodkih v Franciji ob začetku vojne, kot jih je postavil general de Gaulle v svojih „Spominih.“

Na svojevtrsten način je pobegnil iz Madžarske 28-letni monter. Skril se je v zaboj s strojem, ki je bil namenjen za Avstralijo. V Hamburgu je s trkanjem na zaboj opozoril nase. Bil je že čisto izčrpan, ker je pot trajala dalj časa, kot je računal, in ni vzel s seboj zadosti živil in vode.

Iz Amerike javljajo, da ugotavljajo od srede septembra t. l. stalno v gotovih razdobjih radioaktivnih prah, kar more biti posledica eksplozij vodikovih bomb v Sovjetski zvezi.

Seja vlade v televiziji. — 25. oktobra je bila v Washingtonu seja ameriške vlade, ki so jo prvič v zgodovini Združenih držav prenašali po televiziji in radiu.

Nobelovo nagrado za literaturo je dobil letos Amerikanec Ernest Hemingway. Izjavil je, da je izdal knjigo „Stari mož in morje“, zaradi katere je dobil nagrado, samo zato, ker je bil v denarni stiski in je moral plačati dolgove.

Med Kitajsko in Sovjetsko zvezo grade novo železnico. — Del proge je že gotov in med Ulan Batora, glavnim mestom Mongolije, in Kitajsko že vozijo vlaki.

Japonski zunanji minister, ki je bil tri tedne na potovanju po Južni in Severni Ameriki, se je vrnil domov, v Tokio. Podrobnosti o uspehih potovanja še niso objavili.

Pri katastrofi pri Salernu v Južni Italiji, ko so vsled silnega deževja narastle vode sredi noči preplavile pokrajino, je prišlo okrog 500 ljudi ob življenje. Gmotna škoda je ogromna, 5000 ljudi je brez strehe.

Politični teden

Po svetu . . .

Tudi v političnem tednu naj se spomni-mo dneva Vseh svetnikov, pravzaprav vernih duš, tistih padlih mladih življenj, ki nas tako očitajoče opominjajo . . .

Pomenijo lahko več kot družinski grobovi, ker niso posamezni, temveč deset in deset tisočeri. Ključje vest človeštva vsi tisti, kateri so po zadnji vojni morali pustiti svoja mlada življenja na bojiščih Koreje, Indokine in na drugih manj vidnih bojiščih vojne med Vzhodom in Zapadom.

Slavili smo Atlantsko karto, z vsemi svo-boščinami in jamstvi — že pred zmagovito vojno . . . Doživeli smo vse kaj drugega: napadalnost komunističnega Vzhoda in slabost demokratičnega Zapada. Doživeli smo učinkovit odpor Zapada in sijajno politično-diplomatsko dejavnost Vzhoda. Rezultat je danes nekakšna enakost moči in oborožitve, je nekakšno ravnovesje . . .

Od Jalte, Potsdama in do pariških dogovorov je bila dolga pot. Sovjetski imperalizem Stalinovega kova je povzročil berlinski zračni most, napad na Korejo in kasneje v Indokini. Stotisoči so ga plačali z življenjem. Če moremo danes ugotoviti nekakšno pomiritev med Vzhodom in Zapadom pa ne moremo preko nemih žrtv pokoljev na Koreji in Indokini in po vseh drugih bojiščih.

Politiki in vojaški strategji so v zagati . . .

Ne mislimo pisariti o proslulih „letečih pladnjih“, ki so vzrok živčnosti vse politične javnosti.

Politiki so v zagati, ker si ne upajo povedati tega, kar zaupno vedo, in vojaški strategji ne morejo uresničevati tega, kar bi želeli, ker so pač odvisni od politikov.

Nemci so dosegli enakopravnost med zapadnimi silami in bi zdaj želeli slično razmerje tudi do Vzhoda.

Nemški kancler dr. Adenauer je bil na obisku pri Eisenhowerju in Dullesu, kjer so ga sprejeli z največjimi častmi, podpisali so z njim vojaško, gospodarsko in sploh zavezniško pogodbo. — Ko je bilo vse to končano, pa je dr. Adenauer mirne duše predlagal Amerikancem, naj bi Evropska unija predlagala Sovjetski zvezi nekakšen varnostni pakt.

Adenauerjev predlog je realen, toda „prezgodnji“, kot je izjavilo ameriško zunanje ministrstvo. Amerikanci prav gotovo niso snovali Atlantske zveze in Evropske obrambne pogodbe, da bi bili Sovjeti udeležni kot „zaveznik“ ali „zaščitnik“.

Adenauerjev predlog pa ima dokaj politične stvarnosti na sebi: pomaga Mendés-France-u do lažjega stališča v njegovi muhavi narodni skupščini, kjer mnogo dado na rusko prijateljstvo . . . Ustreza nadalje močnim smerem angleške zunanje politike, ki vpije po potrebi „koeksistence“ (sožitja med komunizmom in kapitalizmom).

Še mnogo zanimivejše pa je to, da v prvi vrsti velenemški časopisi poročajo zelo pohvalno o predstojeci spremembi ruske politike do Vzhodne Nemčije. Sovjeti naj bi v podkrepitev svojih predlogov o zedinjenju obeh Nemčij in umiku vseh zasedbenih čet sami bili prvi, ki bodo to storili.

Iz vsega tega je razvidna nekakšna koordinacija zavezniške politike med Ameriko in Zapadno Nemčijo, ko Adenauer predlaga pogovore s Sovjeti in jih Dulles odkloni, istočasno pa Eisenhower poudarja potrebo po miru na svetu . . .

Zapadna diplomacija je postala spretnejša

Najbrž je prav „mali primijer“ Mendés-France s svojo lisičjo taktiko, poživil njene otrple ude. Nekakšna politična pomlad je prišla. Politiki in državni kar tekmujejo v medsebojnih obiskih.

Nepristranski opazovalec pa se ne more ubraniti vtisa, da je to veselje in zadoščenje v prvi vrsti posledica povsem nejasnega ter na prvi pogled tolerantnega zadržanja Sovjetske zveze do londonskih in pariških sklepov.

Vse to pa ne sme privedi do predčasnih zaključkov. Povojna politična zgodovina potrjuje, da je sovjetska diplomacija samo tam odnehala, kjer je bil oreh pretrd. Ali pa iz spoznanja lastne slabosti.

Naj bo že kakorkoli, tudi Adenauer je poudaril, da je „jakost predpogoj za sožitje“.

V vzhodnih satelitskih državah so težke gospodarske krize

Najtežje je pač na Madžarskem in moskovska „Pravda“ je o splošnem položaju v

satelitskih državah napisala, da je bilo povsem napačno, da so metode komunističnega gospodarstva, kakršno je v Sovjetski zvezi, hoteli vsiliti tudi drugim deželam, kjer se te zaradi posebnih domačih razmer niso mogle obnesti. V vzhodnih satelitskih državah je po vsem videzu začetek razvoja, kakršnega je doživela Jugoslavija ob prelomu s Stalinovim Kominformom.

Kaj bodo prinesle ameriške volitve?

Ko to pišemo, moramo predvsem poudariti, da more morebitna zmaga demokratov tudi ameriško zunanjo politiko močno ohriniti. Republikanski predsednik Eisenhower bi imel težek položaj ob demokratični večini v zbornici ali senatu. Stabilnost ameriške notranje in zunanje politike je namreč tudi jamstvo za prosperiteto in varnost zapadne Evrope, če ne tudi za Ameriko samo.

. . . in pri nas v Avstriji

Delo v parlamentu

se je s polno paro zopet začelo. Tako so prošli teden govorili o proračunu za leto 1955. Tu prinašamo nekaj stvari, ki so jih le „omenili“.

Obe vladni stranki sta poudarjali, da je gospodarski razvoj pri nas zelo ugoden, in sta pripisovale zasluge za to vsaka sama sebi. Dr. Koref je v imenu SPOe izjavil, da glede nemške imovine zastopa tole stališče:

Nemški akcionarji večjih podjetij,

ki so bila leta 1945 podržavljena, ne smejo dobiti premoženja vrnjenega. Posestniki manjših imetij, obrti itd. pa naj dobijo premoženje nazaj oziroma primerno odškodnino.

To izjavo je dr. Koref podal na podlagi intervjuja, ki ga je dal zvezni kancler inž. Raab nekemu nemškemu novinarju. Tam je kancler izrazil upanje, da bodo vsi oni lastniki nemškega premoženja, ki so si ga pridobili na pošten način, končno odškodovani.

Komunisti so tem izjavam hudo oporekali. Pravijo namreč: kako naj Sovjeti vrnejo Avstrijcem nemško premoženje, če ga bo dala Avstrija pod vplivom mednarodnega kapitala zopet v oblast nemškim mogotcem. Šicer pa, kot izgleda, Sovjeti sedaj še

„Azija Azijcem!“

Svetovno časopisje je posvečalo precej pozornosti obisku indijskega predsednika Nehru-ja na Kitajskem. Kajti komaj so po odhodu Francozov izobesili komunisti v Hanoi svoje rdeče zastave, je že prišel na obisk Nehru. Nekateri rdeči veljaki so sicer grbančili čela, ker niso želeli nepotrebnih prič za dogodke takoj po zasedbi, vendar je bil Nehru zelo pristržno sprejet, verjetno zato, ker je igrala Indija pri mirovni pogodbi glavno vlogo.

Glavni namen potovanja je bil pa obisk kitajskih funkcionarjev: državnega predsednika Mao Tse Tungja in ministrskega predsednika Tschu En Lai-ja.

Ta dogodek more biti za zgodovino zelo važen. Prvič so se sestali azijski državni brez pobude, potrebe in navzočnosti Evropejcev. Nehru je prišel na Kitajsko čisto iz lastne iniciative in z določenim političnim ciljem. Indija sicer spada v angleški imperij, vendar vodi čisto svojo politiko. Tudi Kitajsko je zelo tesno povezana s Sovjeti, zdi se pa, da so se tu pogajali brez izrecnih direktiv iz Moskve.

Namen tega obiska je bil najti možnost mirnega sožitja med komunistično Kitajsko in nekomunistično Indijo. Kar se v Evropi ni posrečilo, upajo doseči v Aziji. Nekateri so mnenja, da to ni tako izključeno, ker

Pogajanja za italijanska pristanišča

Avstrijsko-italijanski gospodarski institut je povabil zastopnike italijanskih luk Benetk, Livorna, Ancone in Genue — in tudi Trsta — na razgovor z zastopniki avstrijskega gospodarstva. Ker je avstrijska plačilna bilanca aktivna, skušajo račune poravnati s tem, da bo Avstrija bolj uporabljala italijanske luke, plovbo in železnice. Italijanski zastopniki so ponudili znaten popust pri tarifah za tovrni promet na italijanskih železnicah. Italijani so tudi obljubili, da bodo po možnosti olajšali mani-

ničesar ne bodo vrnil in tako je prepiranje v tej zvezi brezpredmetno.

V debati so poslanci tudi ugotavljali, da so pri

plačevanju davkov

obvezniki ponekod povprečno za 50 odstotkov v zamudi. Pri ugodnem splošnem gospodarskem položaju tolmačijo to tako, da si podjetniki na ta način od države vzamejo praktično posojilo za gotov rok.

Na podlagi poziva zveznega kanclerja inž. Raaba je Zvezna gospodarska zbornica obljubila, da se bo z Delavsko zvezo pogodila glede priznanja 8. decembra za praznik. To bodo storili v kratkem, tako da bo letošnji praznik Marijinega brezmadežnega spočetja (8. dec.) že plačan delopust. V nadaljnjem bodo to zadevo uredili tudi še postavno — ne samo pogodbeno — tako, da bodo 8. decembra proglasili za drž. praznik.

Zavezniški svet

je ob priliki svojega zadnjega zasedanja obravnaval zahtevo Avstrije, da se ji pripozna pravica kontrolirati vse potnike, ki pridejo iz inozemstva, tudi tiste, ki pridejo s posebnim dovoljenjem kake zasedbene sile. Sovjeti so to zahtevo odklonili, češ da ni potrebe, da bi se ukinila pravica zasedbene sile, zajamčena v kontrolnem dogovoru, ki daje tej možnosti izstaviti lastne potne dovolilnice brez vmešavanja Avstrije.

Volitve v Delavsko zbornico

so minile. Obe vladni stranki sta pridobili na veljavi. Izgubil je tudi tu zelo občutno VdU. Volilna udeležba je bila izredno slaba, če pomislimo, da je bila zadnja leta v Avstriji volilna udeležba splošno vedno zelo visoka. Na Koroškem je udeležba tokrat znašala samo okoli 65 odstotkov.

Posebno pozornost je vzbudila razsodba nemškega zveznega sodišča.

V tej je rečeno, da imajo oni Avstrijci, ki živijo v Nemčiji, še vedno nemško državljanstvo, ki je bilo po priključitvi leta 1938 podeljeno pavšalno vsem Avstrijcem. Razsodba je važna zaradi tega, ker na tej podlagi razni Avstrijci lahko zahtevajo od Nemčije starostno oskrbo in podobno. Seveda so tudi ljudje, ki se sprašujejo, če potemtakem nismo tudi mi, ki sicer živimo v Avstriji, še nemški podložniki, če torej še ni uspelo razveljaviti Hitlerjev ukaz o podelitvi državljanstva in o priključitvi. V utemeljitvi razsodbe so namreč povedali tudi še to, da je bila tedaj priključitev Avstrije mednarodno priznana.

Azijci so drugačni ljudje kot Evropejci in se nikoli ne predajo popolnoma kaki ideji in skušajo vedno ohraniti do nje nekako razdaljo. Zato je tudi težko trditi, v koliko so Kitajci pravi komunisti.

Na tem gradi Nehru. Na vsak način hoče prepričati, da v Aziji ne nastanejo bloki, kot so v ostalem svetu. In to skuša doseči s tem, da govori, da se Indija noče nikjer uvrstiti, ne poudarja pa indijske nevtralnosti.

Evropejci Nehru-ju ne verjamejo. Imajo ga za naivnega. Sami so že tolikokrat poskusili priti do mirnega sožitja s komunisti, pa do sedaj še niso dobili verodostojnega odgovora.

Nehru gleda na to s stališča Azije. In Azija je dežela prihodnosti. Kitajska postaja počasi tretja svetovna sila — za Ameriko in Sovjetsko zvezo. — Indija pa, kot upa Nehru, četrta. Nehru hoče prepričati nastanek nove železne zavesne v Aziji, hoče pa tudi ustvariti možnost gospodarskega in kulturnega sodelovanja med sosedi.

Azijski državni, ki so se sestali v Pekingu, zastopajo skoraj milijardo ljudi. In če se jim posreči ustvariti mirno in vzajemno sosedstvo, lahko posežejo v razvoj dogodkov v Evropi, kot je bilo to za časa Mon-golov pred več stoletji.

SLOVENC

doma in po svetu

Ljubljanska opera je začela novo sezono z Verdijevo opero „Ples v maskah“, ki so jo sedaj podali prvič po vojni. Ima pa v ljubljanski operi lepo tradicijo, saj je bila ljubljanska krstna predstava tega dela že leta 1897. Kritika je bila zelo ugodna in tudi občinstvo je predstavi posvetilo mnogo pozornosti. Manj zanimanja je zbudila predstava Musogorskega „Soročinjski sejem“. Zanimiv je kontrast, s katerim je ljubljanska opera začela svojo letošnjo sezono.

V Ljubljani je izšla zbirka pesmi skladatelja Matije Tomca: Slovenske narodne pesmi za moški zbor. Pesmarica vsebuje 12 priljubljenih narodnih pesmi v prav lahki priredbi. Pesmi so pisane za znani Slovenski oktet.

Filmska igralka Gina Lollobrigida, žena dr. Škofica, bo igrala v filmu „Oči lepe žene“, ki bo skupno jugoslovansko-italijansko delo. Izjavila je, da dela v deželi svojega moža (t. j. v Sloveniji) prav tako rada kot v lastni domovini.

Slovenska filharmonija iz Ljubljane je nastopila v Trstu s svojim pevskim zborom. Nastopili so z zelo izbranim sporedom pod vodstvom Rada Simonitija.

KANADA

110-letnico rojstva pisatelja Josipa Jurčiča so proslavili Slovenci v Toronto s posebno slovesnostjo. Priredili so igro „Domen“, ki je kot povest Jurčičovo delo.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Slovenskih staršev sin Frank J. Lausche, guverner države Ohio v Severni Ameriki, bo sedaj ponovno kandidiral za to mesto. Do sedaj je bil izvoljen že štirikrat in upa, da mu bo to uspelo tudi petič.

SLOVENSKI PIANIST ANTON TROST ODSSEL NA DUNAJ

Pianist Anton Trost se poslavlja od Ljubljane, kjer je deloval petnajst let kot redni profesor na Akademiji za glasbo. Doma iz Vodice pod Šmarno goro je preživel svojo mladost v Ljubljani, kjer je prišel v prvi ožji stik z glasbo. Po maturi je dobil štipendijo za Dunaj, kjer je po treh letih dosegel diplomu Akademije za glasbo in igralsko umetnost ter Lisztovo nagrado. Zlasti je zaslovel v krogu domačih glasbenih umetnikov, ko je leta 1918 nastopil v Ljubljani kot prvi domači pianist s celovečernim umetniškim sporedom. Delal je turneje po ozemlju nekdanje Avstrije in tudi v inozemstvu, v zadnjem času pa zlasti po slovanskem jugu. Sedaj se je kot pedagog poslovil od Ljubljane in odšel na svoj dom na Dunaju, vendar je že pristal, da bo sodeloval že pomladi prihodnje leto na koncertu Slovenske filharmonije.

ŽELEZNIŠKA NESREČA PRI HRASTNIKU

28. oktobra je prišlo pri Hrastniku do hude železniške nesreče. Potniški vlak, ki je pripeljal iz Zidanega mosta, se je zaril v tovornega, ki je čakal na progji pri uvoznem signalu. Zavirač tovornega vlaka je bil mrtev, nekaj potnikov v osebnem vlaku je bilo ranjenih. V osmih urah so progo očistili in vzpostavili promet začasno na enem tiru. Kot poročajo, je nesrečo zakrivil prometnik na hrastniški postaji.

DIPLOMATSKI ZAPLETLJAJ V MOSKVI

Do neprijetnih zapletljajev je prišlo v Moskvi, ko sta ženi dveh uradnikov ameriškega poslanstva hoteli fotografirati neke ruske žene pri delu. Dva civilista sta ju nato zvalila z motivom, da jima bosta pokazala lepe fotografske motive na bližnjem griču, v neko hišo, kjer so ju držali pol-drugo uro zaprti. Šele, ko je prišel mož ene od nju, so ju izpustili. Sovjetsko zunanje ministrstvo je nato zahtevalo, da obe ženi odpotujeta nazaj v Ameriko, ker v Moskvi nista zaželeni, vendar ameriški poslanik tozadevne sovjetske note ni sprejel.

ugodne plačilne pogoje in da bodo avstrijske želje upoštevali pri konferencah za pomorsko plovbo; važno je tudi, da se uredi način prometa v pristaniščih. Postavili so še zahtevo, da se tranzitna roba ne zadržuje in ne kontrolira.

Dr. Kolb - dr. Drimmel

V preteklih mesecih smo zasledovali v avstrijskih listih poročila o verjetnem odstopu dr. Kolba, kot ministra za prosveto. Želja dr. Kolba je bila vrniti se v Vorarlberg, v njegovo ožjo domovino, kjer bi se posvetil delu v deželni vladi. Njegovo željo je upoštevalo vodstvo avstrijske ljudske stranke, katero je predlagalo g. dr. Heinricha Drimmela za novega prosvetnega ministra.

V času, ko je dr. Kolb vodil prosvetno ministrstvo, smo tudi koroški Slovenci mogli v marsičem videti njegovo naklonjenost napram slov. narodni manjšini. Ta njegova naklonjenost in razumevanje za naša kulturna vprašanja temelji nedvomno na njegovem globokem krščanskem prepričanju.

Pod dr. Kolbom je bil uzakonjen pouk slovenščine na celovškem učiteljski, slovenščina je dobila značaj učnega jezika in je bila vpeljana za dijakinje in dijake iz dvojezičnega ozemlja kot obvezen predmet namesto angleščine. Enako je tudi šele pod dr. Kolbom uvedlo ministrstvo učni načrt za slov. pouk ter odobrilo slov. čitanke za celovško učiteljske. Enako je z znatnim finančnim prispevkom podprlo ustanovitev slovenskih knjižnic na klasični gimnaziji in učiteljski ter drugo izdajo slovenske vadnice za srednje šole. Upeljalo in finansiralo je tudi tečaje za učitelje dvojezičnih šol. Nadalje je v času dr. Kolbovega delovanja ministrstvo z velikim razumevanjem in brez ovir odobrilo številko za številko mladinskega lista „Mladi rod“ na dvojezičnih šolah. Kljub zaletavanju gotovih krogov proti slovenskemu pouku na realnih gimnazijah v Beljaku, Celovcu in št. Pavlu se poučuje na teh zavodih slovenščina v določenem obsegu naprej ter se tako odpira tudi nemškemu dijakom okno v slovensko kulturo.

Vsekakor nerazveseljena točka dr. Kolbovega delovanja pa je nerešeno vprašanje slov. gimnazije. Vse zadevne prošnje so ostale neuslišane. Ne bomo in ne moremo pa mirovati, dokler tudi ta za koroške Slovence življenjsko važna zadeva ne bo ugodno rešena. Od novega prosvetnega ministra pričakujemo v tej zadevi več razumevanja.

Svoje posle kot prosvetni minister bo zaključil dr. Kolb 8. novembra t. l. s slavnostnim govorom v novoustanovljenem Kulturnem inštitutu v Parizu. S tem dnem prevzame prosvetno ministrstvo ministerialni svetnik dr. Heinz Drimmel. Rojen je bil 16. januarja 1912 na Dunaju. Po končanih srednješolskih študijah se je vpisal na univerzo, kjer je promoviral za doktorja prava. V državno službo je stopil kot uradnik pri finančni upravi na Dunaju. Leta 1937 ga

srečamo že v prosvetnem ministrstvu, kjer je stal po letu 1946 na odgovornem mestu v oddelku za visoke šole. Kot tajnik pri dr. Hurdesu in dr. Kolbu se je seznanil tako z vsemi problemi prosvetnega ministrstva. Od l. 1952 je vodil dr. Drimmel visokošolsko sekcijo.

Novega prosvetnega ministra čakajo nedvomno težke naloge. Neznosno je, da še do sedaj ni bilo mogoče ustvariti v Avstriji pravičnega in strokovno dobrega šol-

Dr. Werner Berg razstavlja

V sredo, dne 20. oktobra t. l. je bila v domu umetnikov v Celovcu otvoritev razstavljenih del slikarja dr. Wernerja Berga. Dr. Berg nam je znan kot prijatelj koroških Slovencev. Stanuje in ustvarja na Rutarjevem v občini Galicija.

Iz njegovega ustvarjanja zadnjih dveh desetletij se zrcali značilna južnokoroška pokrajina v svoji mnogoličnosti.

Otvoritve so se udeležili deželni glavar Ferdinand Wedenig, škof dr. Köstner, superintendent dr. Zerbst, namestnik deželnega glavarja Krassnig, predsednik koroškega deželnega zbora Sereinigg, zvezni svetnik Sima, ravnatelj deželnih uradov Newole, dvorni svetnik Rudan i. dr. Narodni svet koroških Slovencev je zastopal prof. dr. Valentin Inzko.

Po pozdravnih besedah predsednika umetniškega društva za Koroško, dipl. trg. Müllerja, je vpeljal navzočo umetnik dr. Werner Berg sam v razstavo. Iz njegovih izjavanj je odsevala topla hvaležnost deželnim ustanovam, od katerih je našel močno

skovzgojnega zakona. Avstrijska ljudska stranka, katera je poklicala dr. Drimmela na prvo in najodgovornejše mesto v prosvetnem ministrstvu, ima na kulturnem področju celo vrsto upravičenih zahtev: uvedbo verouka kot obvezen predmet na vseh šolah, ločene dekliške in fantovske razrede, kjer je to mogoče, uvedba devetega šolskega leta, ohranitev meščanske šole in učiteljskih ter razširitev slednjih v šestletne akademije, dolžnost vzdrževanja katoliških zasebnih šol od strani države, dežel in občin po številčnem razmerju učencev.

Te zahteve se močno ločijo od šolskega programa, ki ga je izdelala socialistična

stranka. Za prosvetnega ministra torej ne bo lahek problem najti srednjo pot, ki bi nekako zadovoljila obe glavni stranki in to ne na škodo katoliških načel.

Vse katoliško avstrijsko časopisje je močno pozdravilo imenovanje dr. Drimmela za prosvetnega ministra. Kot odličen katoličan se bo nedvomno potrudil rešiti tudi vprašanja, ki zadevajo slov. narodno manjšino, iz vidika krščanske pravice in ljubezni. To naše pričakovanje potrjuje tudi dejstvo, da dr. Drimmel doslej ni bil član nobene stranke. OeVP je tu, kakor pri slučaju dr. Kamitz, delala edino po spoznanju, da spada na tako odgovorno mesto, kot je ministrstvo za prosveto, najvrednejši in najspodobnejši mož.

Novemu prosvetnemu ministru želimo ob nastopu njegove, za kulturno usmeritev Avstrije tako odgovorne službe mnogo uspeha in božjega blagoslova pri njegovem delu. Njegova temeljita priprava za to mesto ob dr. Hurdesu in dr. Kolbu vzbujata tudi nam koroškim Slovincem upravičeno upanje, da bo novi prosvetni minister po načelu: „Vsakemu svoje!“ ugodil tudi našim upravičenim željam in zahtevam.

JE TO ŠE ŠPORT?

Italijanski kolesarski dirkač oboževani Fausto Coppi je imel zaradi ljubezenskih škandalov težave z oblastmi. Ta senzacionalna afeta je spravila Italijane iz ravnovesja.

V poteku vnete debate je mlad Italijan zabodel tovariša, ker je ta kritiziral prvaka dirkačev.

V kolikor je nam znano, je to prvi primer, da je kdo moril iz športne strasti. In da je tak predmet prepira vzrok umora, je še bolj žalostno in kaže na nezdrave razmere v pretiranem športu.

V Gdinji na Poljskem sta se srečala o polnoči na cesti dva duhova, eden suh, drugi malo močnejši.

Pa vpraša suhi debelega: „Kdaj si pa ti umrl?“

„1939. leta, ko so Nemci zasedali Poljsko. In ti?“

„1943 kot partizan v borbi proti Nemcem,“ je odvrnil suhi.

Nenadoma vidita še tretjo prikazen, še bolj suho in revno kot ta, ki je pravkar govoril. Začudena sta ga vprašala:

„No, kdaj si pa ti umrl?“

„Kaj? Umrl?“ je zavpil novi ogorčeno.

„Saj vendar nisem mrtev. Ravno se vračam z dela in grem domov.“

„Ti bi me rad prepričal, da imaš vedno zadnje besede, kadar prideš z ženo kaj navzkriž?“

„Seveda. Vedno še pripomnim: ‚Da, draga!‘“

UBOGI PAPUANC

Pred več meseci so odkrili avstralski in nizozemski letalci na Novi Gvineji nekaj od ostalega sveta odrezanih dolin, v katerih živi približno sto tisoč Papuancev, ki do sedaj še niso videli belega človeka. Letalci so naredili nekaj fotografskih posnetkov, iz katerih je razvidno, da žive ljudje v dobro zavarovanih vaseh in obdelujejo polja. Po tem odkritju se je avstralska vlada takoj izjavila, da bo poslala ekspedicije k tem Papuancem, ki žive zelo primitivno, kot je bilo v naših krajih pred več tisoč leti, da jim bodo posredovale moderno civilizacijo in napredek.

Avstralski minister za Novo Gvinejo je začel s pripravami za ekspedicije, vendar vsi Avstralsci s tem niso bili sporazumni. Obrnili so se na ministrstvo, naj pusti lju-

di, da žive še naprej v svojem naravnem paradizu; ti še ne poznajo zahrbtnosti in hudobije civilizacije belih in je bolje, da jih s tem ne seznanjajo; ti žive v miru in ne vedo nič o grozotah modernih vojsk in o atomskih bombah; tudi si gotovo ne žele, da bi kdaj postali cenena delovna sila v tovarnah belih izžemalcev.

Seveda je minister naredil po svoje. Izjavil je, da če ne bo Avstralija, bo pa kaka druga sila poslala svoje ekspedicije v odkrito ozemlje. Verjetno so prebivalci ljudje in je prav, da tu beli posežejo vmes.

Kritiki so nato le pikro pripomnili, da žele, da bi se domačini le dobro razumeli na ta svoj posel, da bi ministru dokazali, kako nezaželen je pri njih njegov obisk.

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(12. nadaljevanje)

X.

IZ ŽIVLJENJA SLOVENCEV V STARI KARANTANJI

Posebno mesto v stari karantanski družbi so zavzemali „kosezi“ ali „kasazi“. Ti so bili izprva poseben slovenski rod, ki se je bil naselil med karantanskimi Slovenci v tretjem desetletju VII. stol. (najbrž obenem s spredaj omenjenim hrvatskim rodem) in se je razvil hitro v poseben socialni sloj, kateremu niso pripadali le člani tega rodu, temveč najodličnejši svobodnjaki sploh. Ti so tvorili nekako najnižjo plast plemstva in jih imenujemo „plemičarje“, a Nemci so jih nazivali „Edlinge“.

Vse kaže, da jih je bilo precej po vsej Karantani. Živel so deloma strnjeno po svojih lastnih naseljih, na kar nas še danes spominja kakih 20 koroških krajevnih imen, ki so v zvezi z besedo „kosez“, kakor n. pr. Kazaze v Podjunu in v Ziljski dolini, Kajzaze pri Bilčovsu i. dr. Največ se jih je bilo naselilo ob spodnji Krki in spodnji Glini, med Vrbskim in Osojskim jezerom ter Dravo in v Podjunu, a posamezni so bili raztreseni po vsej Karantani.

Število prvotnih kosezov po vsej priliki ni bilo posebno veliko, zato so se seveda tudi hitro popolnoma zlili z ostalimi Slovenci, toda to število se je očitno močno povečalo, ko so prenehali predstavljati poseben rod in so se spojili z ostalimi najodličnejšimi svobodnjaki v poseben socialen sloj. Iz teh plemičarjev so se začeli potem proti koncu karantanske samostojnosti izločati najimenojitnejši že kot pravi slovenski plemiči, ki so jih kot take priznavali tudi Bavarci in Franki, a drugi so pozneje zlezli polagoma nazaj med navadne svobodnjake in končno celó med navadne podložnike.

Med staroslovensko plemstvo so se vsekakor prištevali tudi vsi člani knežje rodbine in župni poglavarji. Toda čim bolj so se utrjevali Franki kot gospodarji v deželi, tem bolj se je stapljalo z njimi tudi to staroslovensko

plemstvo, obenem se pa začelo polagoma tudi odtujevati svojemu lastnemu narodu.

Politično važni so bili kosezi dolgo zlasti zato, ker so oni že zgodaj na posebnih večjih odločali pri volitvi in ustoličevanju knezov in so mogli pred svojim večim kneza celo obtožiti. Glede na vse to bi staro slovensko karantansko državo skoro lahko nazivali nekako knežjo republiko. V poznejšem razvoju ustoličenja je potem koseze nadomestil en sam kosez kot predstavnik vseh. Ta čast je postala vsaj že pred letom 1386. dedna v rodbini tako zvanega „vojvodskega kmeta“ iz Blažje vasi pri Celovcu (zadnji vojvodski kmet je umrl šele l. 1828).

Število nesvobodnih se je povečalo zlasti iz vrst onih, ki so se udeleževali raznih uporov. Franki so prinesli v deželo fevdalni pravni red in kakor vemo, so se skoro v vsem srednjem veku iz raznih razlogov premnogi svobodnjaki tudi sami odrekli svoji svobodi ter se podajali pod varstvo velikih cerkvenih in svetnih zemljiških gospodov, katerim so podarjali Franki velika zemljišča. — Tako je število nesvobodnih stalno naraščalo.

Ob svojem prihodu v Karantano so bili stari Slovenci še na pol pastirski narod in so šele v novi domovini prešli k stalnim bivališčem in k poljedelstvu. Marsikaj so se naučili tudi od prejšnjih prebivalcev, katere so dvignili že Rimljani na višjo stopnjo kulture. Trgovina s sodenji narodi se je razvila pri starih Slovencih menda šele v IX. stol., rudarstvo pa v večji meri šele v XI. stol. Včasih so radi pisali o skoro strahopetni miroljubnosti starih Slovencev, kar pa nikakor ni točno. To nam najbolje dokazujejo njihovi skoro tristoletni krvavi boji z raznimi sosedi, a dejstvo, da so pogosto temeljito potolkli tudi mnoge številnejše Bavarce in Furlane, nam zadostno priča, da so znali pogumno in dobro sukati tudi orožje. Pojem narodnosti v današnjem smislu tedaj in še dolgo potem še sploh ni obstajal, toda zavest plemenske skupnosti starih Karantancev z ostalimi Slovani je bila nedvomna. O tem nam najglasneje priča n. pr. njih politična naslonitev na veliko Samovo državo ter skupni boji z njo proti Obrom in Nemcem in enako tudi dve stoletji pozneje njih povezava s hrvatskim knezom Ljudevitom in s Srbi v uporu proti Frankom.

Kakor sem že omenil, koroški Slovenci niso tvorili tedaj enega naroda samo z ostalimi Slovenci, temveč sploh z vsemi južnimi Slovani in so govorili z njimi še tudi isti jezik. Razni nemški „znanstveniki“ hočejo v svoji zaslepljeni strasti sicer proglašati koroške Slovence za nekako posebno plemensko in jezikovno zmes in nekateri, sicer resni nemški proučevalci (n. pr. J. Meier), se ne pomišljajo poniževati se celo do potvarjanja ali zamolčevanja očitnih dejstev, toda vsi ti naporji so seveda zaman. Jeziki vsega sveta vplivajo vedno drug na drugega in je n. pr. angleščina po večini sestavljena iz nemških in francoskih besedi. Res je, da si je tudi slovenščina, zlasti še ljudska govornica v severnih predelih, navadno čisto po nepotrebnem izposodila tudi iz nemščine kakke besede, a prav tako je res, da so si izposodili tudi koroški in štajerski Nemci mnogo besedi iz slovenščine (in češčine).

Samo po sebi je umevno, da se je tudi med Slovenci, zlasti v goratih severozapadnih predelih, razvila cela vrsta narečij, ki se bolj ali manj spremenjajo od doline do doline in časih skoro od vasi do vasi, toda popolnoma isti pojav imamo tudi pri Nemcih, saj preprost koroški Nemec n. pr. skoro sploh ne razume obrenskega Nemca ali pa pri Italijanih Sicilijane ne Benečana. Zaradi koroških obrobni gorovij, nezadostnih prometnih zvez v starih časih in radi politične odrezanosti od ostalega slovenskega telesa je popolnoma naravno, da se je razvijala tudi govornica koroških Slovencev bolj ali manj samostojno ter ohranila na eni strani premnoge dragocene staroslovenske jezikovne prvine, ki so v drugih slovenskih narečjih že izumrle, in zadržala je celo vrsto prelepih starih slovenskih besedi, ki so prišle potem od njih tudi nazaj v današnjo knjižno slovenščino. Na drugi strani je pa oblikovala koroška slovenska govornica lastne značilnosti, a ravno to daje koroškim narečjem še posebno važno mesto v slovenskem jezikoslovju. Koroška slovenska narečja so v marsikaterem pogledu naravnost živa zgodovina razvoja slovenskega jezika in nudijo zato jezikoslovcem tudi neprecenljivo gradivo. Stoletno tesno sožitje koroških Slovencev in Nemcev je seveda nujno vplivalo tudi na slično izreko posameznih glasov obeh jezikov, kar nudi potem jezikoslovcu prav tako važno gradivo za njegova proučevanja.

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

SUHA

Tudi pri nas se je nabral poln koš novic. Sedaj, ko so prišli dolgi jesenski večeri, ko nam vzame visoki Komel že kmalu sonce, ako ga niso vzeli oblaki, pa lahko napišemo svojim znancem okoli, kako se nam godi.

Velik dogodek v našem kraju je bila škofijska vizitacija in birna meseca maja. Cerkevni ključarji so imeli skrb in polne roke dela, da so oblezli naše hribe in grape in pobrali prispevke za potrebne poprave pri cerkvi. Pot ni bila zaman: mnogi so se ponudili za brezplačno delo, nekateri za brezplačno vožnjo, drugi so segli v žep in dali gmotno pomoč: Pokazalo se je, da je še krščanski rod tod in ne Turki, ki pravijo: „Kaj me cerkev briga!“

Suška graščina je darovala polovico potrebnih desk za streho pokopališča in je vse brezplačno žagala. Okoli 700 brezplačnih delovnih ur in okoli 100 ur vožnje smo naredili poleg poklicnega zidarja, ki ga je nam dal na razpolago g. mojster Hubert Lutnik. Vzidali smo nova vrata na pokopališče, ki jih je kovaški mojster tudi zastoj izredno lepo izdelal in je libeliška občina za nakup železa darovala precejšnjo vsoto. Tako je dobila okolica cerkve novo obličje in tudi v cerkvi sami je postalo marsikaj drugače, zlasti odkar imamo nove cerkvene klopi. Preč. g. Holmar je pa prišel „likat“ naš pevski zbor. Saj njegova požrtvovalnost ne zaostaja prav nič za njegovim glasbenim talentom. Tako smo se res veselili dneva, ko so stopili nadpastir po dolgih osmih letih spet v našo sredo. Bila je lepa slovesnost, četudi brez — plesa. Vsem dobrotnikom cerkve naj Bog povrne.

Da pri nas radi svatujemo, je tudi znano. Ne samo na Suhi, tudi v Potočah. Tako si je postavil pridni delavec Rebernik Tomej, pd. Črnikruhov, lično hišico blizu libeliškega gradu. Ker pa dobro ve, da tudi pri novi hiši žena podpira tri vogle, je pripeljal septembra gdč. Kati Melanšek, pd. Pahtevovo pred poročni oltar v potoški podružnici. Obema želimo obilo sreče in isto ostalim parom, Brezniku, ki je šel po nevesto gor na vrh hribov, in mlademu Šalekarju.

Bela žena nam je v tem letu razmeroma prizanašala. Pač smo se 9. avgusta poslovili na suškem pokopališču od Tratnikove matere na Ivniku ge. Amalije Čuješ, rojene Schliesser. Dosegla je lepo starost 82 let. Z njo je šla od nas mati-vzgojiteljica, vzor ženam in materam daleč naokrog.

Koncem meseca maja smo imeli redko slavnost: otvoritev in blagoslovitev nove šole na Suhi. Radi pomanjkanja učnih prostorov so imeli naši otroci doslej le vsak drugi dan pouk. To je postalo sedaj drugače. Za pouk so na razpolago ne le zadosti, ampak tudi svetli, zdravi in prijazni prostori. V nedeljo, dne 26. septembra je bila nova šola blagoslovljena. Obrede je opravil g. generalni vikar dr. Kadras iz Celovca, slavnosti se je pa udeležil poleg predstavnikov šolske in svetne oblasti tudi g. deželni glavar Wedenig sam. Govori in ves potek slavnosti so lepo poudarjali sožitje obeh narodnosti na Koroškem v slogi in medsebojni ljubezni. Pel je pri slavnosti božji službi domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom preč. g. Holmarja v slovenskem jeziku in na prostoru pred šolo pevski zbor iz Potoč v nemškem jeziku. Tako smo upali, da bo tudi napis na šoli dvojezičen. Pa smo doslej čakali zaman: napis je samo nemški, kakor bi pisali leto 1944 in ne 1954. Kdaj bo neki zavel tudi tu duh združenih narodov Evrope? Pa pravijo, da bo steklo dotlej še dosti vode po Dravi.

GORENČE

Ker se že nekaj tednov nismo oglašili v „Našem tedniku“, bi pa le utegnili kdo misliti, da nas je Drava odnesla. Hvala Bogu, da ima Drava tako globoko strugo, sicer bi nas v letošnjih pomladnih in poletnih mesecih, ko je bilo vsled stalnega deževja toliko vode, gotovo odplavila. Mislili smo, da bo zaradi preobilne moče letina še slabša. Pa nam verjetno za sedaj ne bo primanjkovalo vsakdanjega kruha, krompirja bo res le bolj malo, sadja pa nič. Kljub temu moramo biti hvaležni Bogu, ker nam je zaradi naših grehov še toliko prizanesel in tako bogato blagoslovil naše delo. Še nobeno leto ni bilo pri nas tako težko obdelati polje kot letos. Dobesedno, skoro vsako uro je bilo treba pošteno izrabiti, da smo opravili vsa dela tako na travniku kakor tudi na njivi.

Čeprav je zelo težko za denar in je naša fara bolj revna, smo se vendar ojunčili in

Pri nas na Koroškem

popravili našo podružno cerkev v Sv. Radegundi, tako da je dobila v oktobru še lepo rdečo streho. Streho je bilo treba nujno popraviti, ker je bila že na več mestih slaba. Stara je bila pa že tudi tako, da najstarejši ljudje ne pomnijo, kdaj je bila zadnjikrat obnovljena. Tesarska dela na strehi je prevzel g. Potočnik iz Pliberka, vsa ostala tesarska dela pa je izvršil domačin g. Škorjanc Jozef iz Šmiklavža. Krovška dela pa je izvršilo krovsko podjetje Mayerbrügger iz Celovca.

Jasno pa je, da bi vseh teh del ne zmogli, ako ne bi pomagala vsa fara in darovala tudi v denarju. Par dobrotnikov smo našli tudi izven fare. Kakor pri vseh popravilih, tako se je tudi tu izkazalo sledeče: če vsa fara poprime pri večjih delih, pa se vse naredi. Vsem dobrotnikom, ki so na katerikoli način pomagali pri obnovitvenih delih, se pristrčno zahvaljujemo. Ne smemo pa pri tem pozabiti, da se ne bi zahvalili tudi našim vrlim cerkvenim svetovalcem, ki so s svojo moško besedo, zadnje tedne pa tudi s svojim pridnim delom, bistveno pripomogli, da so bila vsa dela na strehi še prej kakor v enem tednu končana.

Pa še to moramo povedati, da je bilo nevarno, da Gorenče v doglednem času izumro. V vseh povojnih letih je bilo le malo rojstev, pa veliko pogrebov, tako da so par

menda vendar lahko ohranil zase; kar pa se prisluzi pri gospodarstvu, to gre pa za gospodarske namene. Nismo pa še nikoli vprašali, kje dobite denar drugi. Tudi še nismo nikoli vprašali, če se je kdo peljal sem tja, ker je naše mnenje to, da je vsakemu prosta pot s svojim denarjem, ne glede na to, ali si ga je pridelal z glavo ali z žulji.

Kmalu bo na polju konec dela. Šli bomo spet v gozd, da si tako pridelamo s krvavimi žulji denar, katerega mlad človek pač rabiš tu in tam ob nedeljskih popoldnevih za kakšen kozarec piva. Povabimo tudi vse druge fante, da gredo z nami v gozd, pa bodo tudi oni imeli denar; treba je pač doprinesiti marsikatero žrtev in se ločiti iz tople sobe.

Kar se tiče sodnije, je ta vse to pravično in dobro rešila in mene izpustila, ker ni našla nobene krivde na meni. Vse obrekovanje vaščanov pa ni bilo na mestu. Vse drugo se lahko popravi, izgubljene časti pa ne moremo vrniti.

Daš Bog dočakati lepo spomlad, ko se vrnejo spet nazaj ptice selivke in z njimi bodo žvižgali in peli tudi črni „kosi“. Ti pa draži sosed, ne delaj v naši družini toliko žalosti in prepira! Naša želja je samo mir med sosedi in sovaščani in lepo skupno življenje in razumevanje.

Fant iz Rinkol

V nedeljo 7. nov. ob dveh popoldne bo v VELIKOVČU v mestni dvorani (Burg) ponovljena

MARIJANSKA AKADEMIJA

ki je bila uprizorjena v Celovcu ob marijanskem kongresu.

Misterij „BREZMADEŽNA“, verska igra v 5. slikah s petjem in simboličnim rajanjem.

Petje Marijinih pesmi cerkvenih zborov. Vstopnina: Sedeži 5 in 4 S, stojišča 3 S. V Marijinem letu proslavljamo Brezmadežno, ki je bila na praznik Vseh svetnikov v Rimu slovesno proglašena kot Kraljica in je bil ob tej priliki proglašen nov praznik Marije Kraljice.

Iz Sinče vasi, kamor pride vlak iz Zelezne Kaple ob 11.30 in iz Pliberka ob 11.50, bodo vozili v Velikovec avtobusi. Pravtako po akademiji nazaj na kolodvor.

Vsa Podjuna je vabljen na to najlepšo proslavo Brezmadežne v marijanskem letu.

ST. VID V PODJUNI

Obljuba dela dolg. Zato objavljamo dane poroke, kakor smo vam v zadnjem dopisu obljubili.

Dne 10. oktobra se je v Mohličah poročil Hanzej Pirovc, Gmajnar v Mlinčah, z Anico Usar, Lesjakovo na Beli.

Dne 17. oktobra pa je bila v Št. Primožu poroka in vesela svatba Lipeja Šumer, Fikovnikovega v Gluhem lesu, in Fride Slanic, Cipejeve v Mlinčah. Ženin je nastavljen na Delovnem uradu v Velikovcu, nevesta pa je nekaj časa služila v Švici. V Tinjah se je poročila Micka Potočnik, Brelhova v Mokrijah, s svojim ženinom iz Dobrle vasi. Mladim parom naše iskrene čestitke in voščila!

Imeli pa smo tudi smrtni slučaj. Dne 5. oktobra smo pokopali na farnem pokopališču Zlosarjevo mater iz Horc, ki je umrla v 84. letu starosti. Č. g. župnik kakor tudi moški pevski zbor sta se poslovila od rajne matere. Zaostalim naše iskreno sožalje!

ŽIHPOLJE

Če pogledamo nazaj, ne smemo pozabiti na dan Velike Gospojnice. Kakor veste, pride ta dan k nam precej romarjev; tako je bilo tudi letos. Vsako leto prav radi priromajo verniki od blizu in daleč k naši Materi božji. Otrok smo našli kar dvesto. Presenetila sta nas dva avtobusa, in sicer je pripeljal eden Št. Vidčane iz Podjune, drugi pa je pripeljal romarje iz Stajerske.

V nedeljo, dne 12. septembra je bil pri nas tudi dan vednega češčenja. Tokrat so prišle procesije iz Kaple in Vetrinja. Sv. maše so trajale ves dopoldan.

V nedeljo, dne 10. oktobra pa smo imeli čast pozdraviti v naši sredi patra-misijonarja, ki je deloval 22 let na Kitajskem. Da so nam povedali zanimive stvari, si lahko mislite. Kazali so nam slike od tamošnjih krajev in nam razlagali običaje ljudi in njih malikovalstvo.

Če želite

- ▶ službo dobiti ali nuditi
- ▶ stanovanje najeti ali dati v najem
- ▶ hišo kupiti ali prodati
- ▶ avto kupiti ali prodati
- ▶ motorno kolo kupiti ali prodati
- ▶ zakonskega druga poiskati

ali če želite nekaj, česar ne morete dobiti v krogu Vaših znancev, dajte oglas v

Naš tednik-Kronika

To je NAJCENEJŠA in NAJUSPEŠNEJŠA POT do izpolnitve Vaših želja

Dobili smo novo občinsko hišo, katero so blagoslovili č. g. dekan v nedeljo, dne 17. oktobra.

Pri nas je bila letina bolj slaba. Rži, pšenice in ječmena smo še kar pridelali, toda slabše je bilo s krompirjem in sadjem. Krme pa je bilo več kot dovolj. Bomo morali pač krave bolje krmiti, da bo več mleka.

ST. ILJ — HUMC

V nedeljo, 7. novembra, bomo blagoslovili na Humcu novi Marijin zvon, ki so ga naročili farani v hvaležen spomin na letošnje marijansko sveto leto. — Ob 1/210 začetek slovesnosti. — Vsi častilci Humške Marije od blizu in daleč pristrčno vabljeni. Ta dan bo letos tudi zadnji shod v tej prijazni romarski cerkvi.

KOTMARA VES

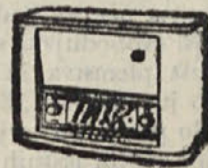
Nedavno smo pokopali na našem farnem pokopališču Boštjanovo mater v Trabesinjah. V visoki starosti 83 let je zapustila sina in hčerko, ki jo bosta zelo pogrešala. Gospodinjala je v Boštjanovi hiši nad 50 let. Ker ji je umrl mož že pred leti, je sama vodila vse gospodinjске in gospodarske posle. Kar je rajno mater posebno odlikovalo, je bilo to, da je ostala vsa leta zvesta Bogu in svojemu narodu. V tem duhu je vzgojila tudi svoje otroke. Njena hčerka Ivanka poje že nad 20 let v naši farni cerkvi, za kar se ji najlepše zahvaljujemo in upamo, da bo še prav dolgo razveseljevala pevski zbor kakor tudi vse farane s svojim glasom.

Kot drugo pa smo položili k večnemu počitku našo dolgoletno občinsko babico v starosti 83 let, Barbaro Falentin. Dolga desetletja je opravljala odgovorno službo z največjo vestnostjo in skrbjo, mnogim materam kakor tudi novorojenčkom je bila večkrat rešiteljica dragocenega življenja. Naj ji Gospod v večni domovini vse to bogato poplača!

Poleg žalostnih imamo tudi vesele novice. Pred nedavnim se je poročila naša pevka in igralka Glažarjeva Zofka s svojim zaročencem Ferdijem Štingler, posestni-

Akcija za električne naprave

Radio aparati, mlini, drobilniki, elektromotorji in vse druge gospodarske in gospodinjске električne stroje in električne naprave najceneje in pod ugodnimi pogoji v zalogi električnih strojev

Johan Lomšek
ST. LIPŠ, Post EBERNDORF

kom na novem Selu. Veselo „ohcet“ smo obhajali na Glažarjevem domu. Vsi svatje so bili prav dobre volje; med svatbo pa so prepevali še domači cerkveni pevci in dali vsemu lep okvir. Glažarjeva mama pa je odlično skrbela, da nismo bili lačni in žejni. Novima poročencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova na novi življenjski poti in naj bi vzgojila tudi svoj zarod v istem duhu, v katerem sta bila sama vzgojena.

Pred zadnjo nedeljo pa sta stopila pred poročni oltar Gottfried Prosekar in Marija Waldhauser, pd. Rutarjeva v Št. Gandolfu. Tudi ta dva prihajata iz zavednih slovenskih družin, kar upamo, da bosta ostala tudi v bodoče. Na mnoga srečna leta!

A. H.

Našim gospodinjam

Plačilo in kazen pri vzgoji

Brez plačila in kazni prava vzgoja ni mogoča. To ne vemo samo iz lastnih izkušenj, ampak tudi iz opazovanja javnega življenja, kjer se vsa dobra in zla dejanja po gotovih zakonih plačujejo in kaznujejo. Brez tega bi bilo skupno življenje nemogoče. Če sta že za odraslega človeka potrebna plačilo in kazen, koliko bolj sta potrebna za otroka, ki v prvih letih še ni dostopen za razumske razloge in zato hoče slediti le nagonu - uživati prijetnosti in izogibati se neprijetnostim.

Plačilo in kazen pa sta le izredni vzgojni sredstva. Uporabljati ju moramo samo včasih, sicer izgubita svoj učinek. Tudi zdravilo nič več ne učinkuje, če se je telo nanj že navadilo.

Pri kaznovanju in pohvali nas mora voditi popolna pravičnost. Spoznati moramo otrokovo notranje razpoloženje, v katerem je napravil dejanje. Otroku ne sme priti v navado, da dela dobro le zaradi plačila in da opušta slabo le zaradi kazni. Plačilo in kazen naj vedno učinkujeta na otrokov čut časti; nikoli ne smemo poplačati otroka s preobitno jedjo ali ga kaznovati s tem, da mu odvzamemo, kar potrebuje za vsakodnevno prehranjevanje.

Plačilo

Kaj hočemo s plačilom? Otroka hočemo v dobrem utrditi in ga vzpodbuditi, da bo delal dobro zaradi dobrega.

Navadno izpolnjevanje vsakdanjih dolžnosti na splošno ne zasluži plačila, kajti otrok mora spoznati in čutiti, da je notranje zadovoljstvo naravno in najlepše plačilo izvršene dolžnosti. Seveda pa je na primer prav, da napravimo otroku veselje za dobro spričevalo.

Vse, kar ima otrok že po naravi (n. pr. nadarjenost, dober spomin, telesno moč, prijazno vedenje, prijetno zunanost itd.) in vsa izražanja čustev otroku nikoli ne poplačuj, ker otrok nima pri tem pravzaprav nobenega zasluženja. Najlepše plačilo za otroka je pač pohvala staršev in učiteljev. Ob pohvali se čuti otrok povzdignjen in je navdušen za nadaljnje delo. Ena sama beseda pohvale more storiti prave čudeže, posebno še, če otrok visoko ceni svoje starše in učitelje. Seveda pa moramo biti s pohvalo zelo skopi, da ne privedemo otroka do precenjevanja samega sebe.

Večkrat bomo združili z besedo pohvale tudi kak majhen zunanji znak priznanja; podobica, knjiga, mala zabava ali kaka mala častna služba lahko podkrepi našo pohvalo. Glavno je, da zbudimo pri otroku s priznanjem uspehov marljivost in veselje do učenja, kar je potrebno zlasti pri neodločnem otroku. Nikoli pa ne sme plačilo ovirati otroka pri izvrševanju njegove dolžnosti. Bilo bi na primer čisto narobe, če bi pustili starši otroka kot plačilo za dobro spričevalo na izlet ali zabavo, zaradi česar bi moral zamuditi šolo ali pa bi ga oviralo pri izvrševanju nalog. Potem ne sme nikoli plačilo pri otroku podpirati častiželjnosti. Zato večkrat otroka ne bomo po-

hvalili, tudi če bi plačilo zaslužil. Na vsak način moramo biti varčni s pohvalo, toda pozabiti pa na plačilo ne smemo. Dobro je, če smo svojega otroka tako vzgojili, da mu je prijazen pogled in beseda priznanja staršev in učiteljev največje plačilo.

Kazen

Kaj pa hočemo s kaznijo? Pri tej mora biti naš namen vedno ta, da se otrok poboljša. Otroku ne sme nikoli imeti vtisa, da se hočejo starši ali učitelji nad njim maščevati; nikoli ne sme izvršena kazen narediti otroku škode. Naravna kazen za otroka je nezadovoljstvo njegovih staršev in učiteljev. To se lahko izrazi z enim samim pogledom, z obrazom in gibi vzgojitelja, da, ena sama stroga beseda more biti za dobrega otroka zadostna kazen za poboljšanje. Srečni starši, katerih otroci se dajo voditi s tako malimi sredstvi, ker so že od malega tako vzgojeni. - Druge kazni so potem karanje, opomin, ukor, t. j. oblika, ki se podkrepi s tem, da n. pr. starši dobé iz šole obvestilo o kaznivem obnašanju njihovega otroka. V tem oziru mora delati dom sporazumno s šolo, da se kazen pravilno izvrši. V okviru družine more imeti zmerna telesna kazen zelo ugodne posledice morda za vse otrokovo življenje. Nikoli pa ne sme otroku pustiti telesna kazen posledic, nikoli ne sme biti kazen za otroka nečastna in kaznovalec se ne sme nikoli tako spozabiti, da bi začel zmerjati otroka. Eno glavnih pravil se glasi: „Ne kaznuj nikoli v razburjenju!“ Potem bo otrok uvidel, da ga kaznujemo le zato, da se bo poboljšal.

Kaznovati moramo premišljeno, ker le tako moremo kazen pravilno odmeriti. Kaznovati ne smemo prepogosto, sicer kazen izgubi svoj učinek, otrok otopi in uboga končno le iz strahu. Tudi ne smemo kaznovati otroka nikoli vpričo drugih; sicer ranimo otroku čut sramu. Kar nameravamo z otrokom poravnati, moramo z njim samim urediti. Milina in dobrohotnost mora voditi starše in vzgojitelje tudi pri kaznovanju; otrok mora spoznati, da jih to boli, če so prisiljeni seči po kazni. Če je kazen opravljena in je otrok krivico popravil, potem mora vladati spet isto iskreno razmerje med starši oz. vzgojitelji in otrokom kot prej. Le tako bodo napravile kazni res vtis na otroka. Dobro moramo razlikovati, kaj kaznujemo. Naravno je, da kaznujemo samo napake, ki jih je otrok sam zakrivil, kot: lenobo, lahkomišelnost, površnost, netočnost in podobno; nikoli pa ne bomo kaznovali manjšo nadarjenost, premajhno sposobnost dojemanja ali podobno, temveč bomo tudi s svojo pomočjo praktično pomagali (sodelovali).

Plačilo in kazen sta torej, kot vidimo, zelo učinkoviti vzgojni sredstva, če se jih znamo pravilno poslužiti in jih uporabljamo modro in previdno v dobrobit otroku po pravilu, ki ga je neki velik pedagog in vzgojitelj izrazil z besedami: „Često sije sonce, včasih dežuje, redko se pa bliska in grmi!“

Kuhinja

Liker ni pijača za vsak dan. Vendar tudi ni pijača, ki naj bi jo pili samo v mestu. Tudi podeželski gospodinji pride zelo prav, če dobi nepričakovan obisk. Saj ni prav nič težkega narediti liker. Vsaka, tudi kmečka gospodinja ga lahko napravi; še lažje, saj ima vse potrebne reči doma, razen sladkorja in dišav.

Kako boš ustregla domačim, če jim boš ob večjih praznikih postregla z dobrim likerjem, ki si ga sama pripravila! Vsak gost, ki mu boš postregla z likerjem in pecivom, bo zadovoljen s tvojo postrežbo. Tudi za slabotne in bolne je liker dobra pijača.

ŠIPKOV LIKER

Potrebujš: 1 l šipka,
1 l žganja,
½ kg sladkorja in dišave.

Naberl pozno v jeseni, ko ga je že slana opalila in se je že zmečhal, 1 l šipka (to je rdeči sad divjih rož-vrtnic). Šipek operi, ga dobro stolci in daj v steklenico s širokim vratom (steklenica za vlaganje). Dodaj dišave: košček cimeta, nekaj klinčkov in limonove ali pomarančne lupine. Vsega daj po okusu. Na šipek nalij dober liter dobre slivovke ali kakega drugega močnega žganja. Steklenico zamaši ali zaveži in postavi za 8 do 10 dni na sonce, če tega ni, pa na kakšen drug topel prostor k peči. Nato skuhaj približno pol kg sladkorja, politega z

¼ l vode. Kuhanega postavi na hladno, da se ohladi. Zdaj šipek odcedi in k tekočini pridaš kuhan, mrzel sladkor. Stoji naj spet nekaj dni, da se očisti. Potem ga odcedi na platneni krpici, nalij v dobro umite steklenice, zamaši in shrani.

KUMINOV LIKER:

Potrebujš: 20 dkg kumine,
1 l dobrega žganja in
½ kg sladkorja

Lepo, dobro zbrano kumino zreži, daj v steklenico in nalij vanjo žganja. Dobro jo zamaši, postavi za 10 dni na sonce ali topel prostor. Steklenico vsak dan malo potresi.

Skuhaj ½ kg sladkorja s ½ l vode in mrzlega prilij h kuminovemu žganju, ki si ga prej precedila. Nato pusti zopet nekaj dni stati, če je treba, še enkrat precedi in nalij v steklenico.

VINSKI LIKER:

Potrebujš: ½ l črnega vina,
¾ kg sladkorja,
1 l dobrega žganja (slivovke) in
2 stroka vanilije.

Daj sladkor v položeno kozico, polij ga z vinom, postavi na štedilnik, pusti, da zavre in nekaj časa vre. Vanilijo zreži na koščke in jo daj tudi v kozico, riakar vse skupaj odstavi. Ko se ohladi in je že popolnoma mrzlo, šele prilij žganje. Dobro zmešaj, pusti malo stati, nakar precedi skozi gost prtč, nalij v steklenice, dobro zamaši in shrani.

Rastline prejemajo hrano tudi po listih in steblih

S poskusi, pri katerih so uporabljali radijske izotope, so na kmetijskem oddelku Michiganskega kolegija ugotovili, da rastline ne vsrkavajo svoje hrane samo s koreninami, ampak tudi z debli in stebli, vejami, listi, cvetjem in sadom.

Ko so namreč radioaktivne snovi uvedli v rastline, so njihovo pot prav lahko zelo točno zasledovali in proučevali z Geigerjevimi števci in drugimi pripravami. Pri teh poskusih so uporabljali radioaktivni fosfor in radioaktivno pepeliko.

Da ugotovijo, če bodo vsrkale drevesne veje fosfor in pepeliko, so napojili bombažno gazo z radioaktivnimi raztopinami. Nato so gazo ovili okoli veje.

Že po nekaj urah so ugotovili, da so se radioaktivne raztopine razlezele tudi po drugih vejah. Posebno zanimiva je bila ugotovitev, da so se raztopine zbirale zlasti

v bližini popkov in poganjkov ter sploh na tistih delih dreves in rastlin, ki „najbolj rastejo“.

Drugi enaki poskusi so vodili do odkritja, da vsrkavajo drevesa in rastline svojo hrano tudi skozi listje. Zdaj, ko so odkrili, da je rastlinsko listje čudovit mehanizem za absorpcijo, je ovržena dosedanja teza, po kateri naj bi bile rastline pokrite z neprodno kožico.

Ta odkritja so zlasti važna za gnojenje. Zdaj bodo lahko s primernimi raztopinami gnojil škropili listje kornu, krompirja, paradiznikov in druge zelenjave ter sadno drevje, vseh vrst. Ta nova gnojila morajo seveda biti raztopljeni v vodi.

Poskusi so pokazali, da je gnojenje listja rastlin najbolj učinkovito. Saj rastline po svojem listju vsrkajo več kot 95 % uporabljenih gnojil, medtem ko vsrkajo od gnojil, ki jih dodajamo zemlji, komaj 10 %.

Živinski sejmi

25. okt. je bil na Dunaju sejem goveje živine. Pripeljali so okrog 1.700 glav goveje živine in so razen 17 vse prodali. Cena za kilogram žive teže je bila:

Biki	9.20	do	12.00	šil.
voli	8.60	do	11.90	šil.
krave	7.70	do	10.00	šil.
telice	8.70	do	11.50	šil.

Kvaliteta je bila slabša kot na prejšnjih sejmih, vendar je bilo povpraševanje zelo živo.

26. oktobra je bil na Dunaju sejem prašičev. Cene za najboljše vrste so bile nekoliko nižje kot zadnjic in so vse prodali. Cene za kg zaklane živine so bile:

1. kvaliteta	18.70 do 19.00	šil.
2. kvaliteta	18.00 do 18.60	šil.
3. kvaliteta	17.50 do 18.00	šil.

ali 14.00 S žive teže.

Jugoslovanske in ogrske živali so bile po 13.60 do 14.00 šil. za kg žive teže.

Zelo živahna prodaja je bila na sejmju goveje živine v Gmündu dne 25. oktobra. Kupci so že na poti čakali na kmete, ki so peljali živino na sejem. Cena je bila, v kolikor je bilo mogoče ugotoviti, za govejo živino 8.80 do 9.30 za kilogram žive teže.

Slabše obiskan pa je bil živinski sejem, ki je bil istega dne v Sachsenburgu. Poleg goveje živine so pripeljali tudi konje za zakol, ki so bili po 4.00 do 4.50 šil. za kilogram žive teže.

GOSPODARSKE NOVICE

SKRB ZA ZDRAVO ŽIVINO

Na Koroškem skušajo izboljšati stanje goveje živine tudi s tem, da bodo polagoma odstranili vse slučaje tuberkuloze. Izvesti je to možno le postopoma. Tako so lani odstranili 991 obolelih goved, letos pa že do srede oktobra 3.183.

PINGGAJSKO GOVEDO ZA JUGO-ZAHODNO AFRIKO

Farmarji v jugozahodni Afriki želé rediti na svojih farmah pinggajsko govedo, ki se je do sedaj dobro obneslo v teh afriških predelih. Letos so prišli že štirje zastopniki na Bavarsko, ki so nakupili osem bikov ter enajst krav in telic za pet farmarjev. To

HRUSKOV LIKER

Potrebujš:

hruške,
žganje,
sladkor.

Vzemi okusne hruške, jih na krušnem strgalniku ostrži in iztisni iz njih sok, katerega precedi in potem kuhaj 10 minut. Nato ga odstavi. Za en liter soka kuhaj posebej do pol kg sladkorja v ¼ l vode. Ohlajen sladkor primešaj ohlajenemu kuhanemu soku. Za liter soka vzemi ¾ l navadnega dobrega žganja. Vse dobro razmešaj, če je treba, še enkrat precedi, potem nalij v steklenice, jih zamaši in shrani. Enako lahko narediš liker iz lepo dišečih jabolk.

Čemu ste v skrbeh, če boste še dobili „Naš tednik - Kroniko“ v trafikali ali pa morda pri sosedu! Izpolnite to naročilnico in naš list dobite na dom!

Tu odrežite in pošljite kot tiskovino v kuverti na naš naslov (Celovec - Klagenfurt, Viktringer Ring 26)!

Kot naročnik dobite naš list hitro in zanesljivo!

Naročilnica

S tem naročam list

„Naš tednik - Kronika“

Plačilne možnosti: mesečno 4.- šil. za tuzemstvo. Pri plačilu za pol leta ali celo leto dobite popust.

Ime: .....

Naslov: .....
(prosimo, da točno navedete tudi pošto!)

Datum: .....
(Podpis)

UBOGLJIVOST

Kdor ne uboga, ga tepe nadloga!

Kako lepo je pogledati, če gre mimo nas četa vojakov, ki skladno stopajo drug za drugim in na povelje „stoj“ vsi naenkrat obstoje kot ukopani. Kaj je vzrok tej lepi skladnosti? Organizirana poslušnost!

Sredstvo za vzgojo značaja je tudi ubogljivost. Za odraslega človeka je ubogljivost sicer silno težka, a za mladega, ki še nima toliko življenjskih izkušenj, nujno potrebna.

Zakaj moraš biti poslušen? Najprej zato, ker nisi neodvisno bitje.

Kaj? Zakaj sem odvisen? Od koga, od česa zavisim?

Hm, od tisoč raznih stvari in ljudi. Ti nisi središče vsega sveta in ne moreš živeti tako, kakor da bi nobenega drugega ne bilo treba. Ali veš kdo bi mogel živeti popolnoma neodvisno? Tisti človek, ki bi se sam rodil, sam položil v zibelko, se dovil, postal velik, kolikor bi hotel, ki bi na zemlji ničesar ne potreboval in, ko bi umrl, bi se sam položil v krsto, skopal jamo in se lepo pokopal.

Zakaj se smeješ? Praviš, da tak človek ni mogoč?

Tako je. Naravno! Potem tudi ni mogoč človek, ki bi bil popolnoma neodvisen od drugih. Zato moraš ubogati druge. To te napravi tudi svobodnega. Morda misliš, da izgubiš svobodo, če ubogaš. O, ne! Pogledi konja, ki strga vajeti in divje zbeži. Je svoboden? Ne! Je brez uzde, razuzdan. Umiri se šele tedaj, ko je do smrti zmučen ali si zlomi nogo.

V mladosti moraš ubogati, da boš pozneje lahko ukazoval. Ljudska volja se najraje ukloni človeku z močno dušo. In čim večkrat se uklonimo upravičeni volji drugih, tem močnejša je naša duša.

V začetku poti, ki vodi k duševni svobodi, stoji tablica z napisom „Ubogljivost“. Goethe je napisal: „Dokler sem ubogal, mi je bila duša v resnici svobodna.“

Dragi fant, drago dekle, to lahko sama uvidita, da ima mlad človek še vse premalo življenjskih izkušenj, zato mora ubogati starejše: starše in predstojnike, ki mu samo dobro žele.

Ubogaj brez ugovora in mrmranja! Z veseljem in rad naredi to, kar ti predstojniki ukazujejo; ne zato, ker moraš, ampak ker hočeš, saj je vse v tvojo korist.

Kulturna prireditev in - Ti

Če opazujemo občinstvo, ki skuša obdržati neki ožji odnos do odrske umetnosti, bomo spoznali, da ženske moške številčno daleč prekašajo. Zanimivo bi bilo dognati, kaj je temu vzrok.

V današnjih časih, ko sta po nekaterih krajih — seveda ne povsod — mož in žena v poklicu, pač ne velja izgovor moških, češ da pride mož utrujen iz službe domov, medtem ko se od gospodinjstva manj utrujena žena laže odloči za obisk naših iger in splošnih kulturnih prireditev kakor njen mož. Oba imata svoj poklic, oba sta enako trudna, a vendar gre žena na kulturno prireditev, mož pa si največkrat in najraje poišče oddih in razvedrilo v gostilni, kjer pretresa najaktualnejša dnevna politična in socialna ali druga vprašanja.

Koliko pa pripomore s tem k rešitvi teh perečih problemov, če jih pretresa na ta način?

Kakor kaže, želi žena kot bitje, pri katerem prevladuje čustvo, zamenjati svet vsakdanjosti s svetom domišljije, ki ga ustvarjajo dramatik in ki ga oživlja gledališki oder. Zatekajo se k viru čiste umetnosti morda zavestno, lahko pa tudi povsem

instinktivno, ker najdejo pač tam to, kar potrebujejo kot svojo duševno hrano.

Čas je že, da nehajo ljudje gledati na odrsko delovanje kot na neko povsem brezpomembno zabavo, ki je za resnično, realno življenje brez prave koristi. Zgodovina največjih in najstarejših narodov je pokazala, da je bilo resnično, pravo in dobro prosvetno delovanje s smotno izbranim sporedom ognjišče resnične narodove kulture.

Slovenci se še vse premalo zavedamo, kako usoden pomen more imeti kulturno-prosvetno delo za razvoj narodove miselnosti in to ne samo v najožjem nacionalnem oziru, čeprav smo tudi tu prav tako potrebni velike moralne opore, temveč tudi v razvoju in usmerjenosti svojega gledanja na vsa svetovna, etična, moralna in socialna vprašanja.

Tudi letos bomo prinašali poročila o naših kulturnih prireditvah. Pri tem bomo upoštevali predvsem vsebinsko, literarno in smiselno kakovost del, ki so vredna, da jih spoznamo vsi, mlajši in starejši, ker se v njih razodevajo bistvene umetniške in življenjske resnice.

—k.

Iz tajništva Krščanske kulturne zveze:

KATOLIŠKA PROSVETNA DRUŠTVA!

Vsi sveti so za nami, kmalu bo zapela stroga zima svojo pesem, z njo pa pride tudi doba kulturno-prosvetnega dela v naših kat. prosvetnih društvih in pri farni mladini. Da bomo lažje delali, je potrebna najprej notranja organizacijska utrditelj kulturnega društva, kajti čez leto se je morda tu in tam kaj razrahljalo. Da bomo mogli intenzivno delati in nuditi našemu občinstvu res to, česar si želi, so nujno potrebni OBČNI ZBORI naših prosvetnih or-

ganizacij, da se tam pomenimo vse, kar je za razvoj lepe prosvete potrebno, in da napravimo delovne načrte za prihodnjo prosvetno sezono.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU POZIVA VSE SVOJE KULTURNE ORGANIZACIJE, DA ČIMPREJ IZVEDEJO SVOJE OBČNE ZBORE IN JIH PRIJAVIJO KRŠČANSKI KULTURNI ZVEZI.

OTROCI IZUMITELJI

Pri velikih izumiteljih se navadno že zgodaj pokaže, kakšen poklic si bodo izbrali in za katero stvar bodo imeli veselje. Včasih se zgoje v mladosti slavni mož prav čudovite stvari, ki so odločilne za vse njihovo nadaljnje življenje.

Sinček trgovca z barvami je stal na mestnem trgu v Darmstadtu in z zanimanjem sledil čarovniku, ki je napravil lep poizkus: stresel je nekaj kapljic prozorne tekočine na srebrno žličko. Naenkrat je počilo, iz žličke se je dvignil rjav dim in tekočina je izginila.

To so ljudje gledali in se čudili. Mali Justin Liebig pa je to čarovnijo brž pogruntal. Čeprav še majhen, je vendar poznal marsikatero stvar iz kemije, katere se je naučil v očetovi trgovini. Slutil je, da rjavi dim nastane, če pride srebro v dotik s solirno kislino. In druga steklenica je vendar dišala po alkoholu...

Tekel je domov in pričel poskušati. In res je kmalu povzročil tako eksplozijo, da so vse šipe na domači hiši zletele na drobne kosce.

Nekoč je v šoli pri latinski uri hotel pokazati svojo umetnost, a profesorji najbrže niso imeli smisla za take stvari in so ga zaradi tega napodili z šole. Končno so sklenili, da ga bodo dali v uk v neko lekarno, da bi postal lekarnar. A tudi tam mu izumiteljska žilica ni dala miru. Spet je nekega dne strahovito počilo in odneslo pol strehe z njegovo sobico vred v zrak.

Moral je domov nazaj k očetu. Imel pa je strica, ki je bil na dvoru za knjižničarja, kamor je lahko prihajal mali Justin po mili volji in pregledoval knjižnico.

Nekega dne vstopi sam grof v knjižnico in smehljuje vpraša malega Justina:

„No, naš kemik, ti si torej tisti dečko, ki povzroča eksplozije? Kaj bi bilo, če bi v resnici šel študirat kemijo?“

Justin je res pričel s študijem kemije in pri tem vzbudil zanimanje Aleksandra Humboldta, ki mu je odprl vstop v svoj privatni laboratorij. Ta ga je tudi priporočil v Giessen-u, kjer je postal Justin Liebig —

leta 1824. profesor kemije in se povzpelo enega zmed največjih kemikov vseh časov.

MOŽ JE DOVRŠIL, KAR JE DECEK ZAČEL.

Dva dečka se plazita med grmovjem na široko livado — Karlsburgerheide — izven mesta in z zanimanjem opazujeta let škorkelj in žerjavov. Letanje teh ptičev ju je neizmerno zanimalo.

Že leta 1860 sta zgradila iz tankih bukovih deščic prvo letalo, kajti hotela sta posnemati ptiče. Dečka sta se imenovala Oton in Avgust Lilienthal. Bila sta siroti brez očeta. Mati jih je preživljala s poučevanjem njem godbe in s šivanjem. Pogumni materi je bilo tako mogoče, da ju je mogla poslati v gimnazijo. Nekaj let pozneje sta bila bra-

IZ ŽIVLJENJA:

MOČNEJŠA KOT SMRT

„Zbogom...“

„Oh, ne, dragi moj... Ne reci mi zbogom...“

Na svidenje...“

„Zbogom...“

„Torej... nikoli več?“

„Saj sama veš... Zbogom.“

„Nikoli več?“

Ni vedel, kaj bi odgovoril na to strastno vprašanje. Vesel je bil, da lahko odpotuje in končno vendar prekine to mučno triletno zvezo, toda nejasno čustvo usmiljenja mu ni dalo, da bi bil krut.

Gledal jo je od zgoraj, s ploščadi: tam spodaj je stala, tako majhna in žalostna, s tako znanim, tužnim licem, v isti davno znani obleki... Spomnil se je aforizma nekega znanega šaljivca: „Beg čisto zmaguje v ljubezni.“

Nestrpno je rekel:

„Čemu se neprestano vznemirjaš za eno in isto stvar? Mar nisva oba sprevidela, da je ločitev neizbežna?“

Komaj slišno mu je odgovorila:

„Da. Ti si to želel...“

„Pa ti? Ali nisi pred kratkim privolila? Ali ti ni dovolj ponižanja, ki smo ga vsi trije pretrpeli v tem zakonu?“

Ona molči.

Zvonec zopet pozvanja, na kratko, na dolgo, pa

ta že na visoki šoli, kjer sta študirala mehaniko. Da sta si lahko kupila potrebni material za poizkuse, sta živela jako skromno, stanovala skupaj, z drugimi in uživala v glavnem samo star kruh in sočivje.

Nekega dne — bilo je leta 1891 — se je Otonu posrečilo, da se je s svojimi krili dvignil kakih 20 metrov visoko in letel več metrov po zraku. Dne 9. avgusta 1896 pa se je pri takem poletu smrtno ponesrečil.

Avgust je nadaljeval z delom svojega brata in je še kot osemdesetletnik delal v isti delavnici, v kateri sta z bratom zgradila prvo jadralno letalo. Ko se je pozneje delavnica preselila v Berlin (na letališče Tempelhof), je do svoje smrti izpopolnjeval in gradil že skoraj dovršen model svojega ptičjega letala.

Brata Lilienthal sta tako postala prva nepozabna začetnika danes tako visoko razvitega jadralnega letalstva.

zopet utihne, nato se oglasijo trije počasni, glasni udarci drug za drugim.

On stopi dol, ona si dvigne tančico za poslovljni poljub. Hipoma pa se nečesa spomni in odstopi.

„Dragi moj“, zašepeta in težko diha. „Dragi moj... še zadnje prošnje...“

„Kaj?“

„Sedaj se bova ločila... Za vedno. Vem, da me nimaš več rad... vendar... vendar... podari mi še eno uro... Vidiš — sedaj manjka še četrt do enajstih. Obljubi mi, da se boš nocoj o polnoči spomnil name... Kajne, to ti ne bo težko?“

On se zasmeje.

„Dobro. To mi ne bo prav težko. Pa zakaj si to želiš?“

„Mi oblubiš?“

„Da. Obljubim ti. Samo — zakaj me to prosiš?“

„Ali vidiš? Ob istem času, prav isto minuto in sekundo bom jaz mislila nate. Mislija bom z vsem naporom volje, z vso močjo ljubezni. Kako bom vedela? Morda volja ne pozna razdalje — in se bova le videla.“

„Kako čudno govoriš?“

„Ne pozabi, oblubim ti mi!...“

„Izpolnil bom. Bodi mirna.“

„Ali boš mislil name, močno, globoko, strastno?“

„Da, da. Zbogom.“

Draga dekleta, naše bralke!

Pripravljam presenečenje za vas. To presenečenje bo prav posebno in res presenečenje le za tista dekleta, ki rada delate ročno delo — pletete jopice. Saj upam, da ste skoraj vse med temi.

Bližajo se zimski večeri, ki so nekaj lepega in zaželenega zlasti na deželi. Nikoli ne bom pozabila teh večerov, ki sem jih sama doživljala v svoji mladosti. Sedele smo na topli peči in prijetno kramljale, brale knjige in delale ročna dela. Pred božičem smo sestre pripravljale darila svojim staršem in bratom. Vsakemu smo kaj spletle iz volne. Potem smo prišle tudi same na vrsto. Spletle smo si kakšno prav lepo jopico. Nismo bile kar z vsakim krojem in vzorcem zadovoljne. Nato pa je prišla na vrsto še naša bala. Koliko lepih reči smo si navezle na topli peči ob prijetnih sanjah na bodočnost.

Tudi vam, draga dekleta, želim prav lepe zimске večere. Vem, da ste včasih v zadregi, kako bi spletle jopico sebi, mami ali mlajšemu bratcu. Zato vam hočem pomagati iz zadrege. Odslej boste v našem listu dobile navodila za pletenje volnenih predmetov s slikami pod naslovom „Za zimске večere“. Upam, da vam bo to všeč. Želim, da bi se dela, ki jih boste spletle po teh navodilih, res posrečila in zato prinesla vam in vašim dragim veliko veselja.

Anita.

Zanimivosti iz drugega sveta:

KAKO SI ČRNCI RAZLAGAJO NASTANJE BELEGA ČLOVEKA

V Belgijskem Kongu je neki črnci pripovedoval misijonarju: Ko je Bog ustvaril Adama, ki je bil črn. Ker je bilo revežu dolgčas, mu je vzel rebro in mu ustvaril družico Evo, ki je bila tudi črna. Njuni otroci so bili vsi črni. Vse je bilo v redu, dokler ni Kajn ubil Abela. „Kajn, kaj si storil svojemu bratu?“ je zagrmel božji glas. Kajn je od strahu prebledel, in tako izgubil svojo prejšnjo lepo črno polt.

ESKIMI

Vsi raziskovalci so si edini v tem, da so Eskimi najodpornjši rod na zemlji. Jedo namreč prav vse, kar jim pride pod zob, in njihov želodec vse prenese. Včasih jedo povs dan brez prestanka. Prav nič jih ne moti, če je divjad ali riba na pol razpadla. Vse izgine v njih želodcih. Rib ne trebijo, ampak jih pojedjo z drobovjem in glavo vred. Včasih prirejajo velike pojedine. Mnogi se od premnoge zaužite hrane onesvestijo. Tedaj pristopijo njih žene in jim onemogli se naprej bašajo kose mesa v usta.

„Na svidenje...“

Sedel je v kupeju in nehoti sledil ritmičnemu ropotu koles... Čudno veselo čustvo svobode mu je skoro hipno izginilo iz duše in se umaknilo nepričakovani, medli, neznosni žalosti. Neka skrivnostna sila mu je z neizprosno jasnostjo klicala v spomin najmanjše in najneznamnejše podrobnosti tega romana, ki se je pravkar dokončal, ko je z olajšanjem prečital njegovo zadnjo stran. Kako to, da mu ne gresta iz misli tisti dve čudni vrstici velikega pesnika:

Cim dalje ti žalost nad časi minulimi traja,

tem večja nje moč — prav kot pri vinu — postaja. Bilo je okoli polnoči.

Ritem koles, miganje rdeče zavese na svetilki in nervozni signali lokomotive so ga motili, da ni mogel zaspati... Njegova misel pa se je čimdalje bolj vztrajno vračala k žalostni, mali, davno znani, zapuščeni ženi. Sedaj bi ta ponosni, svobodoljubni človek dal tudi svoj ponos in svojo svobodo, da bi mogel vsaj za trenutek videti svojo zapuščeno ženo. Nenadoma odpre oči, kakor da bi se prebudil iz trenutne dremavice — pred seboj zagleda njo, sedečo na divanu, pokrito s platenim prerinjalom... Nič mu ne govori, le njene oči gledajo z neskončno ljubeznijo in molčečim očitanjem.

„Kdo si? Kaj delaš tukaj?“ zakriči in skoči s sedeža. Ona pa žalostna povsi glavo in naglo izgine, kakor da se je razpršila v predjutranjo meglo.

Drugi dan je izvedel, da se je zastrupila, ko se je odpeljal iz mesta.

Gornji članek nam predstavlja sliko modernega zakonskega življenja, v katerem ni prave krščanske ljubezni. Saj na tem hira večina ločenih zakonov, zlasti v mestih. Dragi prijatelji, drage prijateljice! Morda ste že tudi vi srečali v življenju — kljub temu, da ste še mladi — take in podobne slučaje. Ali vas ni vse to notranje pretreslo in vam dalo misliti? Marsikateri od nas je morda že na pragu v drugo življenje. Učimo se že mladi spoznavati pravi pomen zakonskega življenja in prinesimo moderemu svetu krščansko ljubezen.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Človek je bil že v pradavnih časih lovec in je rad lovec še danes. Učeni raziskovalci starodavnih prebivališč odkrivajo v gorah v zasutih votlinah sledi pračloveka. Ta se je razen z zelišči in sadeži preživiljal zlasti z lovom. Trd boj je bil z zvermi, ko človek ni še imel ne noža ne sulice. V ognju priostren drog mu je bil sulica, na ostro obrušen kamen mu je bil za sekuro, za nož pa kost kake zverine.

Tak je bil lovec v davnih časih. Tisočletja so prešla, preden je človek imel nož iz železa, sulico in puščico. Prej je lovil zverino tudi na zanke, ki si jih je sesukal iz živalskih čreves. Divjačino je lovil celo z globokimi jamami. Te je izkopal tam, kjer je imela divjad svoja stagna, in jih rahlo prekrižal z vejami. Nanje je nasul prsti. Ko je divjad šla ponoči po navajenih potih in stagnih na lov, je štrbunknila v jamo in je bila ujeta. Ko si je človek udomačil živali, mu je na lovu pomagal pes, konj, slon, tudi izurjen sokol.

Vsa ta živad je človeku pomagala tudi v bojih s sosednjimi rodovi. V svetem pismu beremo, kako se je velikan Samson maščeval nad rodом Filistejcev, ki so mu uplenili ženo. Nalovil je s tovariši tri sto lisic. Te je po dve in dve zvezal skupaj za repe. Vsakemu paru je pripel na zvezana repa osmoljeno baklo. Potem je bakle prižgal in lisice poginal na polje Filistejcev. Bakle so zažgale stavbe požetega žita in tudi zrela, še stoječe posmodile. Ogenj se je širil in plamen segel v vinograde in oljčnike. Tako se je Samson znesel nad sovražnimi Filistejci s prečudno lisičjo vojsko, ki jo je poginal na njihova polja.

Danes na lovu govori in gospodari puška. Tudi jaz sem bil nekoliko lovca. Najrajši sem hodil na lov sam. Srce mi ni dalo, da bi bil kar vprek pobijal. Rad sem odbil najstarejšega divjega petelina. Ta je gospodaril nad vso okolico. Če se je oglašil mladinec, je sfrčal proti njemu, ga pregnal z veje in mu velel molk. Nekoč sem zalezoval takega starca. Preveč je oprežen. Ko se mi je le posrečilo, da sem ga izpodlezel in je padel, je priletelo sedem mladih petelinov. Nisem streljal. Dobro jutro sem jim voščil in jih vprašal: „Ali ste prišli k pogrebu?“ — Če sem naletel na srno z enim ali dvema ljubkima mladičkama, se mi je vse uprlo, da bi pomeril na mater. Kdor strelja na vse, kar leze in gre, ni pravi lovec. Takemu smo rekli mrhar — mrhovinar.

Nekoč sem bil povabljen na lov pod Mokrcem. Šel sem. Pogon je bil dolgotrajen. Odzvonilo je že poldne, preden je trobentač naznanil, da je konec pogona. Najstarejši logar Lenič je bil zakuril, še preden

1) Stavka — razstavka, kopica, kup snopja na njivi.

F. S. Finžgar:

Lisica pri lovskem obedu

smo prišli. Prislonili smo puške k drevesom in posedli krog ognja. Vsak je potegnil iz torbe, kar si je prinesel za obed. Med oddihom se je razpletel pogovor kot vselej ob taki priliki: kdo je kaj videl, streljal, kdo zgrešil, kdo zadel. Logarji so položili nastreljeni plen na trato blizu ognja: dva srnjaka, tri zajčke in lisico — kožuasto staroko.

Najstarejši lovec Lenič, z dolgo, belo, od tobaka porumenelo brado, se pogonov ni več udeleževal. Za kurjača je bil lovski družbi. Skoraj vselej je napekel tudi krompirja. V tej peki je bil res mojster. Noben krompirček ni bil obžgan. Vsak je imel lepo zarumenelo skorjo, ki je prijetno hrustala pod zobmi. Ta dan je pridodal k pečenemu krompirju še čutaro slivovke, ki jo je sam nakuhal. Ob pijači so se jeziki še bolj razvezali. Poprosili smo našega gostoljubnega Abrahama — Leniča — naj nam pove kako lovsko. Ni se pridla otepal, čeprav je sodil, da smo gotovo že vse slišali. Vsi smo mu v en glas zagotavljali, da gotovo ni še vseh povedal.

„Ali bi tisto o gosposkem lovcu, ki je dve uri sedel na zajcu?“

„Ta je res nova! Stric Lenič, na dan z njo!“

Čutara je romala od rok do rok, Lenič se je oprl na palico, s katero je v žerjavici obračal krompir, in začel:

„Ko sem bil še v fantovskih letih in služil za lovskega poganjača, so mi izročili starega gospoda, da ga popeljem na stojišče. V Ljubljani je bil za sodnika. Osivel in preveč naglušnen je že bil za lovca. Pa dober človek. Vselej mu je kaj padlo izpod palca, ker sem mu odnašal puško in nahrbtnik. Če je bilo mrz, tudi kožuh. Tega sem torej tistega dne vodil na stojišče.“

Ko je prihrpel za mano na določeno mesto, se je lep čas oddihal in po požirkih srebral čaj iz take steklenice, ki se pijača v njej nikoli ne shladi. Ko je prišel do mirne sape, si je oblekel kožuh, zadel tisto gosposko bisago, ki ji zdaj pravijo oprtnik, in segel po puški.

„No, fant, sedaj mi pokaži, kje bo prišla divjad!“

„Lejte, tukaj gor jo bo primahal zajček. Tamle tam se bo priplazila lisica. Čez tistile robič priskače brčkone kak star rogač — srnjak.“

„Dobro je. Sedaj vse vem. — In ti? Da se ne potegneš kam predaleč. Teže plena ne bom sam prenašal.“

„Nič se ne bojte. Takoj za robom bom

stal in hitro priskočil, ko bo kaj padlo. Veliko ognja in dober pogled!“

Šel sem tako blizu in se prikril v grmovju, da sem ga imel vedno v očeh.

Najprej se je razgledal na vse plati. Potem je iskal, kam bi sedel. Vseč mu je bila mlada bukev, ki je bila od snega pripognjena zrasla v krivino. Zvabila ga je k sebi. Pomeril je, kako bi se udobno sedelo na njej. Privlekel je puško. Puško je prislonil ob drevo, sedel, počakal naočnike in iz žepa privlekel jutranji časopis. Brčkone si ga je bil grede iz Ljubljane kupil. Razgrnil ga je in bral. Med branjem je včasih zmajal z glavo, včasih prikimal, včasih z roko zapretil. Kakršno je pač bilo branje.

Ko so spodaj zapeli psi, je mož časopis zavrnil, ga del v žep in segel po puški. Ker se je lajež psov odmikal od njega, je spet izvlekel časopis. In prav takrat se je pod grmi pritihotapila — ne za trideset korakov od njega — imenitna lisica. Najrajši bi ga bil potegnil za ušesa. Seveda, lisica hodi čudno tiho, naglušni mož, zaverovan v branje, je ni slišal.

Psi so vnovič zapeli. Usledili so bili lisico. Dva z najboljšim nosom sta prilajala blizu mimo njega. Mož je odvrgl časopis, dvignil puško in meril. Bal sem se, da sproži v psa. Ni. Ko sta psa zginila čez rob in gnala dalje, je gospod počakal v nahrbtniku spet čaj in se okrepčal. — Ves čas mi je bilo na smeh.

Ko je lajež utihnil, je položil puško na kolena in vnovič bral časopis.

„Ali se ga bo iz glave naučil?“ sem se vprašal.

Prav kmalu pa jo previdno priroma star srnjak. Obstane in posluhne, kje so psi. Na krožniku se je možu ponujal, on je pa bral. Takrat me je zmoglo, da sem zavpil: „Srnjak! Streljajte!“

Možu je padel časopis iz rok, srnjak je zaradi mojega krika planil in po bregu izginil v gošči.

Ko je trobentač po dveh dolgih urah naznanil konec gonje, sem stopil do gospoda sodnika. Povedal sem mu, kaj sem videl. Hudo žal mu je bilo. Časopis je jezno zmečkal in osvaljek vrgel v listje.

„Preklicani časopis mi je odjedel lisico in srnjaka.“

Vstal je in potegnil oba naboja iz puške ter jo jezno zaklopil, da je zaropotalo.

V tistem hipu se je od ropota zbudil zajec, ki je dve uri spal pod krivino bukve, kjer je prej sedel ta mestni lovec — tako rekoč na zajcu. — Res je, da krog sv. Martina

zajec tako trdno spi, da lahko nanj stopiš, pa se ne gane. — Uhača je v skokih odneslo čez grme. Lovec s prazno puško je z odprtimi ustmi zijač za njim.

Vidite, taki lovci so mestni možje.“

Vsi smo se mu z burnim smehom zahvalili za tako imenitno lovsko zgodbo.

„Stric Lenič, še eno,“ je želela vsa družba.

„Tisto, tisto,“ je povzel njegov sosed, logar Krevh, „kako ste prvič streljali zajca!“

„Saj bi jo povedal, ko bi me ne bilo sram.“

„Nič sram. Imeniten fantovski burk je bil.“

„Povejte, povejte!“ je želela družba.

Lenič se je oprl na kol, ko si je z njim izgredel zadnji krompirček iz žerjavice, in povedal.

„Ko sem dobil prvo puško, da sem smel z njo na rami očitno skozi vas, sem bil otroško vesel. Nič še nisem ustrelil z njo. Ko je padlo za ped prvega snega, sem usledil zajca, ki je hodil k našemu stogu obirat korenjevec. Vzel sem kupček sena, nanj položil nekaj korenov in vse postavil na sneg, pol streljaja od naše kajže.“

Povedal sem tovarišem, da sem nastavlil zajcu in ga bom počil kar skozi okno naše hiše. Ob polni luni sem sedel pri odprtem oknu s pripravljeno puško in gledal na vabo, ki sem jo pripravil. Res se začne nekaj sivega gibati na kupčku. Zdalo se mi je, da se gibljejo zajčevi uhlji. Pomerim, ustrelim. Zajec pa steče po snegu proti kozolcu. Jaz iz hiše. Krvav sled sem videl v snegu. S puško v roki sem hitel proti stogu. Tam pa me sprejme smeh porednih fantov, ki vsi zbeže.

Sam sem obstal — ne pred zajcem — pred staro nogavico. Navihanci taki so natlačili slame v nogavico, ji naredili uhlje, v slamo vtaknili steklenico rdeče tesarske barve, nogavico pa otvezli na dolg motvoz in z njim po strelo povlekli zlaganega zajca pod kozolec. Trd od jeze in sramote sem šel v hišo. Molčal sem. Pa kaj mi je pomagalo, ko so fantje ta burk z nogavico raztrobili po vsej vasi.“

Lenič je nekam jezen povrtal po žerjavici. Vsa družba se mu je smejala.

Takrat zakriči logar Krevh: „Lisica je ušla!“

Vsi smo šimili kvišku in pograbili puške. Streljali smo za njo, ko je bila že tik grmovja. Pokalo je, kakor bi bila vojska; a lisica je srečno unesla kosmati rep.

Lenič nas je naslonjen na kurjaški kol mirno gledal in se veselo smejal. Privoščil nam je in razložil:

„Omamljena je bila. Meni se je že primerilo, da sem jo nesel v roki. Za zadnje noge sem jo držal. Ali me spak ne brčne, se mi izmuzne iz roke in unese svoj kožuh.“

Taka je lisica.“

„Hanzka,“ je odgovoril dedek. Vojtek je v resnici držal malega Kotrcha čez pas in se trudil, da bi ga dvignil.

Vseh se polasti razburjenje. Dedek prav gotovo škili, Prokupek slabo pazi nanj, treba je postaviti še eno stražo. Na drugi strani se postavi k dedku sam Hanzek in ne spusti oči z njega.

„Dvigam,“ zakličje Francek.

„Takoj izpusti to, da se ti kaj ne zgodi,“ mu je strogo zaklical dedek, kajti fantič je dvigal zadnji del voza, kot bi ga hotel predstaviti.

Tu se pa že vse neha. Dedek vidi tudi od zadaj.

„Dedek, naučite nas tega,“ moledujejo.

„Seveda vas naučim,“ in jim je pokazal zrcalce, ki je viselo na ostenju pri oknu, pred katerim se je dedek bril. . . Vanje je lovil kakor v past podobne fantičev.

„Toda jaz uganem tudi brez zrcala,“ se je bahal dedek.

„Ali res?“

„Steci za ogel in dvigaj.“

„Že dvigam,“ je zaklical Venceljček.

„Jezik v ustih,“ mu je odgovoril Cimbura in vsi so bušili v gluščec smeh.

Toda otroci so pač otroci. Ne morejo živeti brez preprirov, vpitja in pretepov, zato jih je treba ne samo hvaliti in spodbujati, ampak tudi krotiti in kaznovati. Tudi v tem je Cimbura mojster. Vsa otroška družina ve, da je ptiček božji pevček, ki ga ne smemo loviti.

„Dedek, vaš Hanzek pa je ujel ptiča in ga ima v žepu,“ so tožile deklice ljubega Cimburovega vnučka.

(Dalje prihodnjic)

J. Š. Baar — Al. Nemeč: ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(91. nadaljevanje)

Če je zemlja mati, je zrak oče — zrak pa je božji duh, v katerem se otrok srečnega čuti. Z ničimer jih ne obdržiš doma zaprte v sobi. Če ne more skozi vrata, pa uide skozi okno in po topleni soncu steče k Cimburovim na dvorišče. Tam je dedek otrokom napravil mlin, ki ga veter žene. Mlinček klopoče, da ga je slišati po vsej Putimi; kmalu klopoče še drugi, tretji, deseti. . . Dedek spet sedi in nekaj dela. Kaj bo to? Aha! Brizgálnica iz bezga; kako je velika in kako daleč nese. Čigava bo? Komu jo bo dal? Komu bo napravil drugo? — Dedek sedi na soncu in dela piščalko in vsi fantiči delajo z njim vsak svojo. Toda kako bi se njihova piščalka mogla meriti z njegovo! Ko jo on naredi in zapiska nanjo, hej kako gre skozi ušesa in prav gotovo jo je slišati za deveto goro.

Na marofu se oskrbnik ozre naokoli, če ni morda zapiskal upravitelj, na postaji priteče ven pogledat uradnik, katera lokomotiva je tako divje zapiskala. Dedek naredi na piščalki luknjice in piščalka žvrgoli kot ptiček in dedek jim zaigra nanjo katero koli pesem hočejo. . .

Dedek zna živžgati celo na prste, na dva in na štiri, toda od tistega časa ne živžga rad, ko je pod Hurkami dvakrat zaživžgal na Martina ob reki in so zavirači na vlak tako privili zavore ter vlak ustavili in starcu zagrozili s kaznijo in ječo, kajti mislili so, da piska vlak, ki jim gre naproti.

Mati zemlja in oče zrak imata sina, ki se imenuje ogenj. Ta šele razveseljuje in privlači otroke. Ničesar otroci tako radi ne delajo, kot kurijo; gledajo v ogenj, postajajo med vrati kovačnice in vsi srečni so, ko gledajo, kako pršijo ognjene iskre. Ko je otrok v mraku sam doma, maha z žarečim ogljem po zraku in piha vanj. „Varujte luč in ogenj, da ne bo nikomur škoden,“ opominja Cimbura otroke in jim razlaga, kdaj in kje je v Putimi gorelo in kaj so otroci z ognjem povzročili. Zato shranjuje vžigalice visoko, da jih otrok ne doseže, in nerad jih pred otroki rabi, rajši se muči s kresilnikom, kar je otrokom celo bolj všeč, kajti vžigalice smrdi, kadeča se goba pa prijetno diši. Cimbura z otroki tudi zakuri, ko pride čas za to, ko z ognjem zaigrajo plevel in piriho na polju, na jesen pa na paši peče krompir in ga je z njimi.

„Ogenj ima sestro, ki ji je ime voda,“ razlaga Cimbura otrokom. Ta ni nič slabša in nič boljša kot ogenj. Otroci zelo ljubijo vodo in drvijajo k njej. Radi imajo tekočo in stoječo vodo poleti in pozimi. Voda sicer požira otroške žrtve, toda otroci jo kljub temu ljubijo in ji zaupajo, kopeljejo se v njej, drsajo in sankajo se po njej in najrajši tedaj, ko je led najslabši, bodisi da je tenek ali pa razkopan. Cimbura vodi otroke tudi k vodi. Tam gradijo ribnike, ob dežju „nebeške“, ob studenih „studenčne“, ob reki pa „rečne“, vse lepó po pravilih, na nič ne smejo pozabiti, ker sicer se jim bo dedek smejal. Nasip morajo postaviti trden, iz močnih ruš, da jim ga valovi ne izpodjedajo, v lovišču morajo pustiti požiralnik, pozabiti ne smejo na čep, misliti morajo na splav in

grablje, postaviti jez in določiti, če naj bo ribnik „dvodelen ali trodolen“, ali naj se takoj ves napolni ali pa samo del, drugi del pa naj se pusti in naj se zaseje. Iz skorje naredijo ladje in ribarijo in priredijo lov; poznajo že ribe roparice, slabe in dobre ribe: mrena, karas, podust so njihovi znanci; lovijo jih z dedkom na trnke v Blanici pri župnijskih lokah, tam imajo tudi mline na dva, tri sestave, ki jih ne žene veter, ampak voda, tam imajo tudi skrita korita, kjer gojijo ribice.

Cimbura se zaveda, da je podlaga vsake vzgoje delo in sicer za kmeta telesno delo; iz njega raste in na njem sloni duševna in nravstvena vzgoja, zato otrokom ne dovoli površnosti. Dokler ribnik ni končan, se fantič ne sme lotiti mlina, in šele, ko je piščalka v redu, sme začeti delati brizgalko. Delo pa se menja z odmorom in zabavo.

„Dedek, igrajte se z nami,“ zahteva odločni Hanzek, poglavar putimskih paglavcev. In tega mu Cimbura nikoli ne odreče. Toda z njimi se ne igra vojakov ne razbojnikov ne roparjev. On zna druge in lepše igrice; kralja, obrtnika, prepelico se je že z njimi igral. — Danes jih bo pa naučil, če hočejo, novo igró, „ugibanje“.

Kako ne bi hoteli! Dedek naj le začne.

„Takole, jaz se bom obrnil k oknu, Hanzek bo dvigal in jaz bom uganil, kaj dviga!“

„No, tak dobro,“ so pritrtili dečki.

Dedek se je obrnil k oknu in bistri Prokupek je pazil na dedka, če ne škili.

„Kaj dvigam?“ je zaklical Hanzek.

„Roko in v roki kamen,“ je v trenutku odgovoril dedek. Vsesplošno strmenje.

„Kaj dvigam?“ je vprašal Vojta.

Priporočamo! — Puding je redilen in lahko prebavljiv. Hvalevredno je, da je tvrdka König & Comp. izdala 10 nadaljnih vrst pudinga z raznimi okusi. Vedno različen ni König nikoli dolgočasen. Zato je prav: Ker vedno kaj novega prinese.

... zato je König tako priljubljen!

Novi hotel „Brauhause“ v Beljaku

Hotel „Fischer“ v Beljaku je eno najstarejših gostinskih podjetij, saj ga je znana rodbina Fischer ustanovila že pred 100 leti. — Prvotno je bila to preprosta gostilna, kjer so podeželani in kupci prenočevali. Ker je v bližini Beljaška pivovarna, je slednja prišla na hvalevredno zamisel, dosedanji hotel renovirati in preurediti tako, kakor so preurejeni nekateri drugi tovrstni hotelski obrati v Avstriji.

Od tvrdk, ki so bistveno sodelovale pri preobnavitvi gostinskih prostorov in hotelskih sob, je v prvi vrsti treba omeniti veletovarno pohištvo AVE-MÖBEL iz Steinfelda v dravski dolini. Pohištvo, katerega je dobavila AVE, je izredno okusno in zelo praktično, kar je za tujski promet velikega pomena. AVE izdeluje seveda tudi pohištvo za dom.

Znana in priljubljena trgovska hiša FORMANEK je iz svoje velike izbire dobavila posteljno perilo,

prešite odeje in sploh večino notranje opreme, kar se tiče prtov, pregrinjaj itd. Formanek pa se tudi sicer priporoča našim bralcem, ki so pri njem prav zaželeni in posebno prijazno postreženi.

Steklarsko podjetje TUMPOLD v Beljaku pa je opremilo notranjost novega hotela z ogledali. To nalogo je to, daleč poznano steklarsko podjetje izvršilo strokovno in v dogovorjenem času.

Znana beljaška tvrdka SOMMA & SÖHNE je izvedla barvanje fasade ter plastične črke s strokovno dovršenostjo.

Kleparsko podjetje ADOLF EDER je izvršilo vsa v to stroko spadajoča dela kakor: strešne žlebove, odtočne cevi, oblogo zidnih opasov ter posebno učinkovito zaščitno strešico nad napisom. — Dobro uvedena tvrdka ERNST SCHNEIDER je izvršila del električnih instalacij z znano solidnostjo ter dobavila potrebni material. — Steklarska dela je opravila strokovno dovršeno tvrdka FRANZ MOSSER iz Beljaka. — Kuhinjski in restavracijski pribor kakor: posode, porcelan itd. pa je dobavila znana beljaška veletrgovina BRÜDER OBERNOSTERER.

Später einmal...

wird er ganz sicher ein berühmter Baumeister oder Flugzeugkonstrukteur — das weiß er selber noch nicht so ganz genau. Aber wie man sieht, ist er jetzt schon mit riesengroßem Eifer bei der Sache, ein kleiner Ingenieur und ein recht geschickter Bub — aber natürlich

noch lange nicht zu groß für Kathreiner

Tumpold
stehle
Beljak-Villach

BARVANJE FASADE, PLASTICNE ČRKE od delavnice
SOMMA & SÖHNE
BELJAK, WIDMANNGASSE

Vozičke za lutke, perilo za dojenčke. Velika prodajalna olajša Vaš nakup.
VILLACH, Widmannngasse 33/

STAVBENO IN GALANTERIJSKO LIMARSTVO.
ADOLF EDER
BELJAK, GERBERGASSE 19, TELEFON 49-18

Elektro - Radio
Ernst Schneider
BELJAK, BAHNHOFSTRASSE 9, TEL. 48-40

FRANZ MOSSER
DELAVNICA ZA VSA STEKLARSKA DELA, OGLEDALA, ZASTEKLENITEV AVTOV.
BELJAK, WIDMANNGASSE 38, TEL. 62-60

OD TOVARNE DO KUPCA!
AVE-MÖBEL
CELOVEC — KLAGENFURT, GETREIDEGASSE NR. 1
BELJAK — VILLACH, MORITZGASSE
Vodilno v hotelskem pohištvo

OBLEKE, KOSTUME, PLASČE
po meri v najfinejši izdelavi
Hans Pichler
BELJAK, Bahnhofstrasse 9

SIVALNI STROJI v bogati izbiri pri
RADIO MELCHER
Beljak, Kaiser-Josef-Platz
Ena petina predplačila, ostanek v 10 mesečnih obrokih. Brezplačna dostava.

POSEBNA PONUDBA
Naglavne rute od S 9.00
Damske nogavice S 9.60
Flancele S 13.70
Blago za zim. plašče S 98.00
Moške flanel-srajce S 54.00
Gotove barhent-obleke S 98.00

Trgovska hiša **Formanek**
NOTRANJA OPREMA ZA HOTELE, OKREVALIŠČA IN GOSTINJSKE OBRATE:
Posteljina, namizni prtji, kovrta in volnene odeje, modročni gradl, posteljno perje in pregrinjala.
VILLACH, RATHAUSGASSE-KARLGASSE

BRÜDER OBERNOSTERER
BELJAK
vodilna trgovina za steklo, porcelan, domače in kuhinjsko orodje
Obiščite brezobvezno našo celotno razstavo v naših trgovinskih prostorih.

LUDWIG MAURER
CELOVEC, ALTER PL. 35

PFAFF nemški SIVALNI stroj za gospodinjstvo in obrt
Celovec **GRUNDNER**
Wienberg, 10

Flanelske rjuhe 48.-, damske garniture tople 16.-, haderce, krasne 10.-, moške srajce 38.-
STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

Usnjeno oblačilo samo pri proizvajalcu Wernisch Friedrich, Beljak, Italiener Strasse 22. Kvaliteta odločal!

TORBICE vseh vrst NAJCENEJE pri **HEGENBART**, Klagenfurt, Villacher Strasse 9.

Nemški **HOLDER-DIESEL-TRAKTOR** — Vse **POLJEDELSKE STROJE** — ŠTEDILNIKE, PEČI, PRALNE STROJE ugodna možnost nakupa!
H. WERNIG KMETIJSKI STROJI
CELOVEC, Paulitschgasse 13, Telefon 35-02

Štedilniki s centralno kurjavo (gretje sobe iz štedilnika), štedilniki s kotli na pritisk, štedilniki z bakrenimi kotli, domače krušne peči, dvonadstropne s prekajevalnico s kurjavo na les ali elektriko, Sepp Kroboth, gradnja peči in štedilnikov, St. Vid na Glini - St. Veit a. d. Glan, obisk in ponudba brezplačno.

EVI
POLNOZRNATI KRUH potreben za vaše zdravje dobite pri vašem trgovcu in pri peku **SEBALD WALTER**, velepekarija, Celovec, 10.-Oktober-Strasse.

SCHWARZ nogavice so cenejše, Celovec, Pfarrplatz.

Električni aparat za britje, to je darilo za „Njega“
OTTO GAGGL
Beljak — Villach

Neprekosljivi Hoover-pralni stroj, kuhinjski stroji, sesalci prahu za tebe, za mene, za vse! pri
HAAS & CO.
CELOVEC, Bahnhofstr. 3

Voljo živo da SCHLEPPE-PIVO

RADIOHAUS KERN
CELOVEC — KLAGENFURT, BURGASSE 4. TELEFON 24-01
Radijski aparati, zvočne plošče — Sivalni stroji, pralni stroji, hladilniki, električni aparati. Pošljamo tudi v Jugoslavijo na naslove zajamčeno in točno.

PLAŠČI za dame, gospode in otroke priporoča poceni
WALCHER
Celovec, 10.-Oktober-Strasse 2

Strokovni nasveti in najboljša postrežba pri nakupu blaga za pregrinjala, prešitih odev (kovtrov), žimnic (modrocev), preprog in tekačev v vaši strokovni trgovini za dom

LODRON
BELJAK — VILLACH, LEDERERGASSE

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znanu celovski mehanični delavnici
Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak
MEHANIČAR IN KLJUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschal-Konrad-Pl. 1

WIENER PELZWERKSTÄTTE
J. Vesely
Celovec-Klagenfurt
Obstplatz 2-I.
Kupuj pri proizvajalcu, kjer dobiš dobro blago poceni.

KINO
CELOVEC-KLAGENFURT
STADTTHEATER
Od 29. do 31. 10.: „Peppino und Violetta“

Flanelaste rjuhe šil. 35.-
Barhantaste hadrce šil. 9.50
Moške srajce šil. 29.90
Lepe odeje šil. 119.-
Gregor Sattler & Co.
Celovec, Heuplatz 7

PRECHTL
Od 22. do 28. 10.: „Elfenbeinjäger“ (afriški originalni film)

Modroce, tapecirano pohištvo, dobro in poceni samo pri proizvajalcu **Johann Ortner**, Beljak, Widmangasse 31 ter Ringmauergasse Nr. 11.

LEPI MODELI LASTNA DELAVNICA **Pelze-Rauchenwald** CELOVEC, St.-Veiter-Str. 1- Modische Ecke Spitrahof

Zahvala
V naši veliki žalosti nam je nemogoče, zahvaliti se vsem prijateljem in znancem, ki so našega dobrega moža, brata, in očeta, gosпода
Osvolda Kuschnig
župana v Zvabeku
spremljali na njegovi zadnji zemeljski poti. Posebna zahvala velja preč. gg. župniku Zupanu in Igercu, požarni brambi, moškemu pevskemu zboru iz Ponikve, žvabškimi cerkvenim pevcem in šolski mladini za tolažilne besede in petje pri pogrebu. Zahvala tudi vsem zastopnikom oblasti in kmetijske zbornice. Tudi za veliko število vencev in rož najlepša hvala.
Zvabek, dne 28. 10. 1954.
Ljudmila Kuschnig, žena in ostali žalujoči